

MEGHÍVÓ

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA

2023.

A 2023. évi TDK Konferencia

Időpontja: 2023. február 9. (csütörtök) 10:00-15:00 óra

Helyszíne: Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar
4400 Nyíregyháza, Sóstói u. 2-4.
A épület 1. előadó

Program:

- 10⁰⁰ *Köszöntés*
Dr. habil. Móré Marianna tudományos tanácsadó, a Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar dékánja
Jávorné Dr. Erdei Renáta egyetemi docens, DE-ETK TDT elnök
- 10¹⁰ *TDT titkári beszámoló*
Dr. Tóth Anikó Panna adjunktus, DE-ETK TDT titkár
- 10²⁵ *Plenáris előadás: Társadalmi és gazdasági hálózatok vizsgálata*
Dr. habil. Jóna György egyetemi docens, a DE-ETK Szociális és Társadalomtudományi Intézet TDK koordinátora
- 10⁵⁰ Szünet
- 11⁰⁰ *Szekció ülések az alábbi beosztás szerint:*

<i>Szekció neve</i>	<i>Helyszín</i>	<i>Kezdő időpont</i>
Tercier prevenció, fizioterápia, rehabilitáció, ápolás és betegellátás 1	A.122	11:00
Tercier prevenció, fizioterápia, rehabilitáció, ápolás és betegellátás 2 (English division)	A.123	11:30
Primer prevenció, védőnői prevenció, diétetika 3	A.302	11:00
Társadalomtudományi I. szekció	A.320	11:00
Társadalomtudományi II. szekció	A.321	11:00
Társadalomtudományi III. szekció	A.325	11:00

- 15⁰⁰ *Konferencia zárása*
A Társadalomtudományi Szekciókban az értékelés mindig az adott szekció végén történik.
Az Egészségtudományi Szekciókban az eredményhirdetésre Debrecenben a díjátadón kerül sor 2023. február 10., pénteken 17:00 órától.
Helyszín: DE Learning Center 0.14-es terem

Részletes program

Tercier prevenció, fizioterápia, rehabilitáció, ápolás és betegellátás 1

Helyszín: A épület 122. terem

Az Értékelő Bizottság Elnöke:

Dr. Takács Péter, főiskolai tanár

Tagok:

Szelesné Dr. Árokszállási Andrea, főiskolai docens

Dr. Lukács Balázs, adjunktus

Zsanda Emília, tanársegéd

Lengyel Katalin, HÖK delegált hallgató

1. Dr. Bencze János - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Egészségügyi Informatikai Tanszék, mesterképzés (MSc), II. évfolyam

A diabetes retinopathiat befolyásoló tényezők vizsgálata

Témavezető: Dr. Nagy Attila Csaba, egyetemi docens

2. Gyihor Anna Viktória - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Ápolási és Szülésznői Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Alternatív módszerek a szülészetben, a szülésznők nézőpontjából

Témavezető: Gebriné Dr. Éles Krisztina, egyetemi adjunktus

3. Molnár Enikő - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Ápolási és Szülésznői Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

A szülésznői feladatkörök ismeretének felmérése laikusok és szülésznők körében

Témavezető: Gebriné Dr. Éles Krisztina, egyetemi adjunktus

4. Verdes Anna - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

A Debreceni Jégkarc Egyesület sportolójának medialis boltozat süllyedése miatt kialakuló alsó végtagi tengelyeltérések és tartáshibák vizsgálata

Témavezető: Kecskeméti-Berki Krisztina, egyetemi tanársegéd

Szünet (15 perc)

5. Nagy Sándor Tamás - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

A gerinc mobilitásának és flexibilitásának vizsgálata a debreceni Békessy Béla Vívóklub sportolójának körében

Témavezető: Kecskeméti-Berki Krisztina, egyetemi tanársegéd

6. Szabó Gréta - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Utánpótlás fiú kosárlabdázókon végzett komplex egyensúlyfejlesztő tréning hatásai a proprioceptív rendszerre és az alsó végtagra

Témavezető: Csuhai Éva Anett, egyetemi adjunktus

7. Margitai Virág - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioerápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Gyakorló fogorvosok mozgásszervi panaszai az egyoldalú munkavégzés következtében

Témavezető: Dr. Veres - Balajti Ilona, egyetemi docens

8. Varga Luca Laura - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioerápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Állóképesség fejlesztése légző torna segítségével gyógytornász hallgatók körében

Témavezető: Csepregi Éva, egyetemi tanársegéd

Tercier prevenció, fizioterápia, rehabilitáció, ápolás és betegellátás 2 (English division)

Helyszín: A épület 123. terem / A.123 room

Ez a szekció 11:30 perckor kezdődik! Please note that this Section start at 11:30!

Az Értékelő Bizottság Elnöke/Chairman of the Evaluation Committee:

Prof. Dr. Sándor János, egyetemi tanár/professor

Tagok/Members of the Committee:

Dr. Sárvány Attila, főiskolai tanár/college professor

Dr. Tóth Ágnes, adjunktus

Dr. Nagy Attila Csaba, egyetemi docens/associate professor

Vincze Vivien, HÖK delegált hallgató/student delegated by the Students' Union

1. Diona Gjemajli - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy, BSc, IV. year

Assessment of the effectiveness of an aimed motion program on posture among university students

Supervisor: Éva Csepregi, assistant lecturer

2. Mackenzie Richard Holzmann - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy, BSc, IV. year

The acute effects of biomechanical tape on the medial longitudinal arch of the foot and the strength of the flexor muscles of the foot

Supervisor: Éva Anett Csuha, assistant lecturer

3. Omondi Etta Haudry Achieng - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy, BSc, IV. year

Effectiveness of dynamic stretching amongst teenagers with short hamstrings

Supervisor: Eszter Fekete, physiotherapist

4. Kamil Aisha - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy, BSc, IV. year

The use of stretching exercises as a method of rehabilitation to cure low back pain among university students

Supervisor: Boglárka Vincze Pappné, assistant lecturer

5. Nguyen Khanh Linh - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy, BSc, IV. year

Short-term Pulmonary Rehabilitation Program for COPD Inpatients

Supervisor: Tímea Bereczki, physiotherapist

6. Fahad Abdul - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy, BSc, IV. year

Cross-sectional assessment of cardiorespiratory endurance performance among smoker and non-smoker university students

Supervisor: Éva Csepregi, assistant lecturer

Break (15 minutes)

7. Jameel Ahmed Adil - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy, BSc, IV. year

Acute part of Neurology Clinic, Intensive Care of UD Clinic Center

Supervisor: Eszter Varga, physiotherapist

8. Emekagbor Ejiro Joanna - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy, BSc, IV. year

The role of strengthening exercises in the treatment of low back pain in university students

Supervisor: Dr. Balázs Lukács, lecturer

9. Hadi Parmida - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy, BSc, IV. year

The effect of proprioceptive training on balance and ankle stability among figure skaters

Supervisor: Mária Bucsku, physiotherapist

10. Noorain Sana - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy, BSc, IV. year

Effects of a structured exercise plan in managing the symptoms of menstrual disorders in women

Supervisor: Dr. Ilona Veres-Balajti, associate professor

11. Sehayik Garrett Adriana - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy, BSc, IV. year

Effects of strength percentage Periodized Lactate Threshold Training on the progress and performance of Powerlifters and Olympic Weightlifters of their three repetition maximum

Supervisor: Éva Anett Csuhai, assistant lecturer

Primer prevenció, védőnői prevenció, diétetika 3

Helyszín: A épület 302. terem

Az Értékelő Bizottság Elnöke:
Tagok:

Prof. Dr. Lácza Magdolna, professor emerita
Lábiscsák-Erdélyi Zsuzsa, tanársegéd
Jávorné Dr. Erdei Renáta, egyetemi docens
Dr. Sántha Ágnes, egyetemi docens, Sapientia Erdélyi
Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhely
Kriston Teodóra, HÖK delegált hallgató

1. Mezei Emese - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Integratív
Egészségtudományi Tanszék, alapképzés (BSc), II. évfolyam

A férfi ösztrogén dominancia hatása az életminőségre

Témavezető: Dr. Tóthmartinez Adrienne, klinikai szakorvos

2. Szokoly Bettina - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Integratív
Egészségtudományi Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

D-vitamin ellátottság vizsgálata professzionális sportolóknál

Témavezető: Dr. Szabó Zsolt Gábor, egyetemi docens

3. Molnár Csenge - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Védőnői
Módszertani és Prevenció Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

**A területi védőnői szűrővizsgálatok koragyermekkorra vonatkozó korcsoportos
eredményei**

Témavezető: Moravcsikné Dr. Kornyicki Ágota, egyetemi adjunktus

4. Biró Hédi - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Integratív
Egészségtudományi Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Pszichiátriai betegek ellátásának elemzése diétetikai szemszögből

Témavezető: Pető Réka, egyetemi tanársegéd

Szünet (15 perc)

5. Korláth Gréta Judit - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás
Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

**Dinamikus magasintenzitású erő-állóképességi tréning hatása a
robbanékonyságra U14-es labdarúgók körében**

Témavezető: Csuha Éva Anett, egyetemi tanársegéd

6. Nguyen Thi Phuong Dung - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, BSc in
Public Health, IV. year

**Public perspective and perception towards COVID19 vaccination among students
in University of Debrecen**

Supervisor/Témavezető: Dr. József Legoza

7. Szabó Jázmin - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Proprioceptív tréning tartáskorrekciós hatékonyságának vizsgálata serdülők körében

Témavezető: Csepregi Éva, egyetemi tanársegéd

8. Végh Anikó Valéria - Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Céltornaprogram testtartásra gyakorolt hatásának vizsgálata utánpótláskorú labdarúgók körében

Témavezető: Csepregi Éva, egyetemi tanársegéd

Társadalomtudományi I. Szekció

Helyszín: A épület 320. terem

Javasolt egy 15 perces szünet beiktatása a bizottság döntése szerint.

Az Értékelő Bizottság Elnöke: **Dr. Fábián Gergely**, főiskolai tanár
Tagok: **Dr. habil. Szoboszlai Katalin**, egyetemi docens
Dr. Tóth Anikó Panna, adjunktus
Tóth Dalma, tanársegéd
Tardi Orsolya Judit, HÖK delegált hallgató

1. Ambrocio Rainer Pier Paolo – University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, M.Sc. in Public Health

Knowledge and attitude towards human monkeypox among high school students in the Philippines

Supervisors: Anita Barth, Gergő József Szöllősi

2. Emmanuel Temitope Adaranijo - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Social Work in Health Care (MSc)

A theoretical analysis of surrogacy from different perspectives

Supervisor: Dr. Andrea Gabriella Sárváry, college associate professor

3. MD. Masud Rana - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Social Work in Health Care (MSc)

Energy Crisis and Emerging Threat to Public Health Sector: A Systematic Analysis on Hungarian Health Care System

Supervisor: Dr. György Jóna

4. Miguel Angelo Victor Ontog - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Nursing (BSc)

"A comparative study of healthcare students' knowledge, perceptions, and willingness to be an organ donor in the Philippines"

Supervisor: Anita Barth

5. Ngo Thi Hong Uyen - University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, M.Sc. in Public Health

Prevalence of alcohol usage and associated factors among health science students in public-based medical school in Danang city, Vietnam

Supervisor: Nguyen Minh Chau

6. Fehér Zsófia Luca, Hankovszki András Dávid - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és betegellátás alapszak, Gyógytornász szakirány; Ápolás és betegellátás alapszak, Dietetikus szakirány, III. évfolyam, nappali tagozat

A magyar lakosság hát-, derék-, valamint nyakfájdalmainak feltérképezése és előfordulási gyakoriságának vizsgálata

Témavezető: Szöllősi Gergő József

7. Gyüre Blanka, Hankovszki András Dávid - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és betegellátás alapszak, Dietetikus szakirány, III. évfolyam, nappali tagozat

A magyar lakosság dohányzási szokásainak vizsgálata

Témavezető: Szöllősi Gergő József

8. Pataki Jenifer, Hankovszki András Dávid - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Népegészségügyi mesterképzési szak (MSc); Ápolás és betegellátás alapszak (BSc), dietetika szakirány, II. évfolyam/III. évfolyam, levelező / nappali tagozat

A hazai lakosság méhnyak-, emlő- és vastagbélszűrésen való megjelenésének vizsgálata

Témavezető: Szöllősi Gergő József

9. Hankovszki András Dávid, Pataki Jenifer - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és betegellátás alapszak, Dietetikus szakirány; III. évfolyam, nappali tagozat és Népegészségügyi mesterképzési szak (MSc), II. évfolyam, levelező tagozat

A magyar lakosság elégedettsége az egészségügyi ellátásokkal kapcsolatban az Európai lakossági egészségfelmérés alapján

Témavezető: Szöllősi Gergő József

10. Kócza Enikő Mária - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi szervező alapszak, III. évfolyam, levelező tagozat

A jogi háttér és a védőoltásokkal kapcsolatos attitűd összefüggéseinek vizsgálata Magyarországon és Romániában

Témavezető: Paulikné Varga Barbara

Társadalomtudományi II. Szekció

Helyszín: A épület 321. terem

Javasolt egy 15 perces szünet beiktatása a bizottság döntése szerint.

Az Értékelő Bizottság Elnöke: **Rusinné Prof. Dr. Fedor Anita**, egyetemi tanár
Tagok: **Dr. Szakál Zoltán Zsolt**, egyetemi docens
Gebriné Dr. Éles Krisztina, adjunktus
Dr. Bene Ágnes, adjunktus
Benei Kitti, HÖK delegált hallgató

1. Bécsi Beáta, Kiss Balázs - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi gondozás és prevenció alapszak, Népegészségügyi ellenőr szakirány, III. évfolyam, nappali tagozat

A gyermekek egészségi állapotának és mentális nehézségeinek vizsgálata a 2019-es Európai lakossági egészségfelmérés adatai alapján

Témavezető: Szöllősi Gergő József

2. Beleznai Ágnes - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi Gondozás és Prevenció Alapszak, védőnő szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat

Illatterápia - az illatok szerepe és terápiás lehetősége a várandósság és posztpartum időszakában

Témavezető: Dr. Sárváry Andrea

3. Kiss Balázs, Bécsi Beáta - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi gondozás és prevenció alapszak, Népegészségügyi ellenőr szakirány, III. évfolyam, nappali tagozat

A hazai lakosság önellátását és fizikai aktivitását befolyásoló tényezők és azok eloszlásának vizsgálata

Témavezető: Szöllősi Gergő József

4. Papp Levente - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam

Az orvosi kannabisz alkalmazása a modernkori orvostudományban

Témavezető: Pályiné Dr. Krekk Zsuzsanna

5. Sápini Domokos Irma - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat

Egészségműveltség jelentősége a stroke prevenciójában

Témavezetők: Barth Anita, Szöllősi Gergő József

6. Szabó Csilla Valéria - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat

A BSc ápoló szerepe a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek egészségügyi ellátása kapcsán

Témavezetők: Barth Anita, Dr. Petlyánszki Gábor

7. Virágh Anett, Tóth Diána - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi Gondozás és Prevenció Alapszak, Népegészségügyi ellenőr szakirány, II. évfolyam, nappali tagozat

Influenza elleni átoltottság vizsgálata kardiovaszkuláris betegek körében az Európai lakosság egészségfelmérés adatai alapján

Témavezető: Szöllősi Gergő József

8. Zagyva Ildikó - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi Gondozás és Prevenció Alapszak, védőnő szakirány, IV. évfolyam, nappali tagozat

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében élő sajátos nevelési igényű 12-18 éves korú fiatalok életmódja

Témavezető: Barabás Ágota

9. Hella Anita, Darvas Apollónia - Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi szolgáltatások és politikák szak, II. évfolyam

HPV-fertőzéssel kapcsolatos ismeretek a méhnyakrákszűrésre jelentkező nők körében Románia központi régiójában

Témavezető: Dr. Sántha Ágnes

10. Bereczki Andrea - Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi szolgáltatások és politikák szak, III. évfolyam

Középiskolások ismeretei és attitűdjei a HPV-fertőzéssel és a méhnyakrákkal kapcsolatban

Témavezető: Dr. Sántha Ágnes

11. Hudák Beáta - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat

A beteg tájékoztatással való elégedettség vizsgálata a magyar felnőtt lakosság körében

Témavezető: Barth Anita

Társadalomtudományi III. Szekció

Helyszín: A épület 325. terem

Javasolt egy 15 perces szünet beiktatása a bizottság döntése szerint.

Az Értékelő Bizottság Elnöke: **Dr. Sárváry Andrea Gabriella**, főiskolai docens
Tagok: **Dr. Rákóczi Ildikó**, főiskolai docens
Moravcsikné Dr. Kornyicki Ágota, adjunktus
Dr. habil. Jóna György, egyetemi docens
Nagy Kitti, HÖK delegált hallgató

1. Bokorovics Tímea - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi szervező alapszak, ügyvitelszervező specializáció, II. évfolyam, levelező tagozat

Digitalizáció és szemléletformálás a hospice ellátásban

Témavezető: Nadasdi Kristóf Zsolt

2. Boros-Palkó Mária - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat

A COVID-19 járvány ápolókra gyakorolt hatása

Témavezető: Barth Anita

3. Csath Anikó - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat

Szimulációs oktatás tapasztalatai az ápolóképzésben

Témavezető: Barth Anita

4. Goóz-Kovács Renáta - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat

A szimulációs oktatás múltja, jelene, jövője az ápolóképzésben

Témavezető: Barth Anita

5. Kerekes Nikoletta - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi szervező alapszak, II. évfolyam

Egészséguturizmus magatartás és szokások a fiatalok körében

Témavezető: Dr. Szakál Zoltán

6. Németh Adrienn - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Szociális munka alapszak, IV. évfolyam, duális képzés

Szegregátumokban élő roma nők társadalmi mobilitására ható tényezők – egy kutatás eredményei

Témavezető: Dr. Szoboszlai Katalin

7. Varga Debóra - Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi Gondozás és Prevenció Alapszak, védőnő szakirány, IV. évfolyam

A családon belüli erőszak és megelőzése

Témavezető: Dr. Fábrián Gergely

8. Székely Johanna - Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi politikák és szolgáltatások szak, III. évfolyam

Intézményi egészségvédelem a Sapientia EMTE-n

Témavezető: Dr. Sántha Ágnes

9. Toós Kinga - Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi szolgáltatások és politikák szak, III. évfolyam

Az egészséges táplálkozással kapcsolatos ismeretek és szokások a Sapientia EMTE hallgatói körében

Témavezető: Dr. Lukács-Márton Réka

10. Molnár Viktória – NYSZC Zay Anna Technikum és Kollégium, Nyíregyháza, 2/14.b. osztályos 5 0913 03 11 mentőápoló szakos tanuló

A mentőellátásban dolgozók egészségi állapotának helyzete az Észak-Magyarországi régióban

Témavezető: Papp Miklósné, Illés Ilona

11. Mosolygó Georgina - NYSZC Zay Anna Technikum és Kollégium, Nyíregyháza, 11.c. osztályos 5 0913 03 04 Gyakorló ápoló szakos tanuló

Az alsóvégtagi érbetegségek előfordulása és megelőzése cukorbetegknél

Témavezető: Illés Ilona

**DEBRECENI
EGYETEM**
EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KAR

ELŐADÁSKIVONATOK

**TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI
KONFERENCIA**

**DEBRECENI EGYETEM
EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KAR**

2023. február 9.

Tercier prevenció, fizioterápia, rehabilitáció, ápolás és betegellátás 1

A diabetes retinopathiát befolyásoló tényezők vizsgálata

Szerző: Dr. Bencze János

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Egészségügyi Informatikai Tanszék, mesterképzés (MSc), II. évfolyam

Témavezető: Dr. Nagy Attila Csaba, egyetemi docens

A diabetes mellitus napjaink egyik legkomolyabb kihívást jelentő megbetegedése. A diabetes számos szövődménye közül kiemelt jelentőségű a retinopathia, ami a látás folyamatos romlásával, akár teljes vaksággal is járhat. Klinikai szempontból proliferatív és nem-proliferatív diabetes retinopathiát különböztetünk meg.

Célunk a Debreceni Egyetemen proliferatív és nem-proliferatív diabetes retinopathiával diagnosztizált páciensek között a laboreredményekben, társbetegségeikben és farmakoterápiájukban feltételezett eltérések feltárása.

Lekérdeztük a Debreceni Egyetemen 2016-2020 között proliferatív (H3520) és nem-proliferatív (H3500) BNO-kóddal kezelt betegeket és a kutatás szempontjából releváns adatokat. Előbbi csoportba 82, utóbbiba 1469 eset tartozott. A kategorikus változók, mint nem, társbetegségek, gyógyszerelés kapcsán pozitív eseménynek tekintettük, ha a vizsgált időszakban legalább egy évben szerepelt a beteg adataiban a változó. A folytonos változók (laboreredmények) esetén az 5 éves intervallumban mért értékek mediánja és interkvartilis tartománya jelentette a leírás alapját. A normalitást Shapiro-Wilk próbával ellenőriztük. A kategorikus változókat Fischer-teszttel, a folytonos változókat Mann-Whitney teszttel értékeltük, szignifikáns eredmény esetén logisztikus regressziót végeztünk.

A laboreredményeknél szignifikáns eltérést kaptunk az ALB, ALP, CRP, GFR, GLU, GPT, HbA1C, kreatinin, LDL, urea értékek vonatkozásában. Kategorikus változók közül a nem, vakság, krónikus vesebetegség és akut myocardialis infarctus tekintetében, míg gyógyszerelés szempontjából a GLP-1 agonisták, metformin és inzulin terápiában kaptunk szignifikáns különbséget a csoportok között. Logisztikus regresszióval proliferatív retinopathiában jelentősen magasabb az esélye a vakságnak, infarctusnak, alacsony (<30 ml/perc/1,73 m²) GFR és magasabb (>9 mmol/l) urea értéknek, valamint az inzulin terápiái is jóval gyakoribb ebben a csoportban.

Eredményeink alapján felállítható egy olyan multifaktoriális panel, melynek pozitivitása prediktív jel a klinikus számára, hogy a még proliferatív retinopathia tüneteit nem mutató pácinesnél is szorosabb követés esetleg a terápia módosítása lehet indokolt.

Alternatív módszerek a szülészetben, a szülésznők nézőpontjából

Szerző: Gyihor Anna Viktória

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Ápolási és Szülésznői Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Témavezető: Gebriné Dr. Éles Krisztina, egyetemi adjunktus

Jelen kutatás az alternatív szülészeti módszerekről szól a szülésznők nézőpontjából. Szakirodalmi részében szó esik a Családbarát szülésről, a természetes- és a háborítatlan szülésről, valamint a komplementer és alternatív medicináról. A CAM körébe tartozó módszereket, mint például aromaterápia, homeopátia, hidroterápia, meditáció, légzéskontroll, részletesen ismertettem.

A kutatás célja volt, hogy felmérjem melyek azok a terápiák, amiket alkalmaznak a szülésznők, és melyeket ajánlják a várandósoknak. Célkitűzésem volt továbbá, hogy feltárjam az alternatív szülészeti módszerek alkalmazása és a szülésznők munkája során észlelt stressz között van-e összefüggés. Mindemellett vizsgáltam a családbarát irányelvek megvalósulásának és a szülésznői kiégésnek a kapcsolatát. A kutatást magyarországi közkórházakban dolgozó szülésznők körében végeztem. Online formában került kiküldésre saját készítésű kérdéssor, amelyben szerepel a Maslach-féle Kiégés Leltár, illetve az Észlelt Stressz Kérdőív. A dolgozatomban a kutatás során visszaérkezett válaszokat, adatlapokat elemeztem, átlagot, gyakoriságot vizsgáltam és az összefüggés elemzést keresztábra elemzéssel, Khi-négyzet próbával értékeltem, 5%-os szignifikancia értékkel dolgozva. Az eredmények elemzése még folyamatban van.

Kulcsszavak: CAM, szülésznők, kiégés, észlelt stressz

A szülésznői feladatkörök ismeretének felmérése laikusok és szülésznők körében

Szerző: Molnár Enikő

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Ápolási és Szülésznői Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Témavezető: Gebriné Dr. Éles Krisztina, egyetemi adjunktus

2011-ben készült el a Hatásköri lista az egészségügyi szakdolgozók számára, amelynek az volt a célja, hogy a munkáltatók felé egyértelművé tegyék a munkavállalók feladatait, és ezek nyomon követésére is legyen lehetőség.

A dolgozattal egyrészt céлом volt a nők ismereteinek felmérése a szülésznői kompetenciákkal kapcsolatban, mennyire ismerik az általuk ellátott munkaköröket, feladatokat, személyiségjegyeket, amelyek szükségesek a szülésznői hivatás betöltéséhez. Szerettem volna képet kapni a szülésznők társadalmi megítéléséről is. Céлом volt továbbá felmérni a szülésznők ismereteit a rájuk vonatkozó kompetenciakörök ismeretével kapcsolatban.

A kutatásomat a kikérdezéses módszer kérdőíves formájával végeztem el az online térben. Két kérdőívet készítettem, egyet a laikus nők, egyet pedig a szülésznők részére. A beérkezett válaszok száma összesen 130, a mintában tehát 80 laikus nő és 50 szülésznő szerepelt.

A beérkező válaszok alapján a nők véleménye szerint a szülésznők főként a gravidák ellátásával foglalkozó területeken helyezkedhetnek el. A laikusok ismeretei a szakdolgozók által elvégezhető és elvégzendő feladatok esetében nem olyan átfogóak, a felsorolt feladatok elvégzésének módját nem minden esetben választották ki megfelelően. Azokat a feladatokat, amelyeket a szülésznő elvégezhet és legtöbbször el is végzi, a nők szerint nem, vagy csak orvosi utasítás alapján végezheti el. Ennek ellenére a szülésznők a laikus nők szerint nagyobb megbecsülést érdemelnének, a hivatás társadalmi megítélése pozitív.

A kitöltő szülésznők többsége az önálló és a nem önálló kompetencia fogalmát ismeri. Az elvégzendő feladatok kivitelezési módját a szülésznők jelentős része ismeri. Megbizonyosodhattam arról, hogy a szülésznők végeznek olyan feladatokat, amelyek a meghatározásban nem az ő kompetenciakörükbe tartoznak. Mindemellett vannak olyan feladatok, amelyekről tudják, hogy az ő kompetenciakörükbe tartozna, ám a gyakorlati munkavégzés során mindez nem valósul meg. A szülésznők döntő többsége szerint a munkakezdéséhez képest a jelenleg elvégzendő feladatok köre kibővült, és a kitöltők fele úgy gondolja, hogy jelenleg megfelelő mennyiségű feladatot végez. A hivatásukkal kapcsolatos válaszok alapján megterhelőnek, akár nehéznek tartják a szakmát, probléma a nem megfelelő munkakörnyezet, ennek ellenére a legszebb hivatásként emlegetik.

Kulcsszavak: kompetencia, szülésznő, társadalmi megítélés

A Debreceni Jégkarc Egyesület sportolójának medialis boltozat süllyedése miatt kialakuló alsó végtagi tengelyeltérések és tartáshibák vizsgálata

Szerző: Verdes Anna

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Témavezető: Kecskeméti-Berki Krisztina, egyetemi tanársegéd

Bevezetés: Egy korábban végzett kutatás kimutatta, hogy a műkorcsolyázók nagy százaléka rendelkezik medialis boltozat süllyedéssel, vagyis lúdtalppal, melyet a jégkorcsolya ergonómiája és a sport sajátosságai egyaránt okozhatnak. Ezt alapul véve vizsgáltuk az egyéb alsó végtagi tengelyeltéréseket a térd- és csípőízületben, majd pedig az ezekből kialakuló tartáshibákat mértük fel. Azt tapasztaltuk, hogy a sportból adódóan a jégkorcsolyázóknak fokozott lumbális lordosis-a és csökkent háti kyphosis-a, tehát lapos háta van.

Célkitűzés: Kutatásunk célja volt felmérni az alsó végtagi tengelyeltéréseket és tartáshibákat, valamint egy célzott, 12 hetes tornaprogrammal szeretnénk volna a tartásbeli eltéréseket korrigálni.

Anyagok és módszerek: A felmérések előtt beleegyező nyilatkozatot töltöttünk ki a szülőkkel, mivel a sportolók 100%-a kiskorú volt, így a szülők engedélye kellett ahhoz, hogy részt vehessenek a kutatásban. A felméréseken és a tornaprogramban 19 sportoló vett részt. A vizsgálat során hagyományos gyógytornateszteket használtunk: Feiss line súlyterheléssel, Delmas index, Fal-occiput távolság, Matthiass-teszt, Angulus inferior-ok távolsága (nyugalomban, falnál támaszkodva, fekvő-és alkartámaszban), Schober I-II. Az alsó végtagi tengelyeltérések felméréséhez a LESS tesztet és a hozzá tartozó 17 kérdésből álló LESS-skálát használtuk; az eredményeket pedig a Kinovea videóelemző programmal értékeltük ki. A sportolók egy célzott 12 hetes tornaprogramban vettek részt. Az adatokat Microsoft Excel táblázatkezelő programban rögzítettük, átlagot, szórást és t-próbát számoltunk.

Eredmények: A tesztek közül kiemelkedő változást mutatott a Delmas-index és a Schober I. teszt. A Delmas-index első mérésének átlaga $96,85 \pm 1,29$ volt, mely a második mérésre szignifikáns mértékben csökkent ($p < 0,01$), átlaga $95,21 \pm 0,68$ lett. A Schober I. teszt első mérésének átlaga $4,17 \pm 1,08$ cm volt, mely a második mérésre szignifikáns mértékben növekedett ($p < 0,01$), mivel az átlag $4,69 \pm 0,92$ cm volt.

Következtetés: Vizsgálatunkról összességében elmondhatjuk, hogy az általunk alkalmazott intervenció eredményességét a statisztikai számítások és a résztvevők pozitív visszajelzései is alátámasztják.

A gerinc mobilitásának és flexibilitásának vizsgálata a debreceni Békessy Béla Vívóklub sportolójainak körében

Szerző: Nagy Sándor Tamás

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Témavezető: Kecskeméti-Berki Krisztina, egyetemi tanársegéd

Bevezetés: A vívás egy olyan sportág, mely az egész testet nagymértékben igénybe veszi. A terhelés a test különböző pontjain eltérő mértékű, emiatt azt mondhatjuk, hogy erősen aszimmetrikus sport, mely a gerincet és a végtagokat egyaránt igénybe veszi. Vizsgálatunk során arra voltunk kíváncsiak, hogy a sport következtében mekkora különbség jelentkezik a gerinc aszimmetrikus mozgásai során és hogy annak erejét és mobilitását hogyan fejleszthetjük core training segítségével.

Célkitűzés: Célunk volt felmérni a core training hatását a gerinc mobilitására, továbbá a csökkent, vagy megnövekedett mozgástartományokat a fizioológiásba terelni, valamint a core izomzat erejét növelni.

Anyag és módszerek: Kiskorú résztvevőkről réven szó, a programunk előtt beleegyező nyilatkozatot töltöttek ki a szülők, melyben hozzájárultak, hogy a gyermekek részt vehessenek a vizsgálatban. Kutatásunkban 18 sportoló vett részt. Egy 10 hetes core-training-et alkalmaztunk, melynek gerinc mobilitásra és izomerőre vonatkozó hatását vizsgáltuk. Vizsgálatunk során hagyományos gyógytornateszteket alkalmaztunk: Schober I-II.; Kobra – és Szfínx-teszt; Lateral flexio és Rotatio mérése; Prone Bridging teszt és Side Plank teszt. Az adatokat Microsoft Excel táblázatkezelő programban rögzítettük; átlagot és szórást számoltunk, valamint az adatok elemzésére egymintás t-próbát alkalmaztunk.

Eredmények: Alkalmazott tesztjeink közül pozitív változást mutatott a Prone Bridging teszt: a sportolóknál az első mérés során $117,49 \pm 37,87$ mp-et mértünk, mely a második mérésre $219,8 \pm 86,55$ mp-re növekedett ($p < 0,01$). A Schober I teszt is jelentős változást mutatott, mivel az első mérés alkalmával $4,56 \pm 1,31$ cm-t mértünk, amely eredmény a második alkalomra $5,26 \pm 0,44$ cm-re módosult ($p < 0,01$). A változás mindkét esetben szignifikánsnak tekinthető.

Következtetés: Célcsoportunkat ugyan sportolók alkották, de a vizsgálatunk során kapott eredmények összességében azt mutatják, hogy őket is lehet és szükséges fejleszteni a jobb sportteljesítmény elérése és a sérülésmegelőzés érdekében. Az edzésprogramba beillesztett tornaprogram eredményességét pedig a kapott eredmények, sportolók, edzők és szülők pozitív visszajelzései és reakciói támasztják alá.

Utánpótlás fiú kosárlabdázókon végzett komplex egyensúlyfejlesztő tréning hatásai a proprioceptív rendszerre és az alsó végtagra

Szerző: Szabó Gréta

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Témavezető: Csuha Éva Anett, egyetemi adjunktus

A kosárlabdában leggyakrabban előforduló sérülések zömében az alsó végtagot, azon belül is a bokát és a térdet érintik, ezért fontos, hogy az utánpótlás korú sportolók részt vegyenek az előbb említett ízületek izmos stabilizátoraira és proprioceptív rendszerére ható, célzott, prevenciós programokban.

Kutatásunk célja egy komplex egyensúly fejlesztő tréningprogram végrehajtása és hatásvizsgálata volt az alsó végtagi izomerő és proprioceptív képességek felmérése segítségével. Vizsgálatunkban a Cívis KK TK Rakéták U11-es fiú csapatának 15 játékosa (n=15) vett részt (átlagéletkor: $9,53 \pm 0,51$ év). A tornaprogram 8 héten keresztül, heti 2 alkalommal, 20-20 perces időtartamban zajlott. A program a gyerekek életkorához, képességeihez és fizikális adottságaihoz alkalmazkodó feladatokat tartalmazott. A mozgásminták fejlesztése érdekében törekedtünk azok korrekciójára, a helyes ízületei helyzetek beállítására és a pontos kivitelezésre. A propriocepció fejlesztésére használt gyakorlatokat - a fokozatosság elvének betartásával - sportspecifikus ingerek integrációjával végeztük.

A tréninget megelőzően egy online kérdőívet töltöttek ki a résztvevők, a fizikális állapotfelmérés során pedig vizsgáltuk a funkcionális mozgásmintákat (Funkcionális Mozcásmlnta Szűrés); a statikus- és dinamikus egyensúlyozó képességet (Flamingo Test és Y-Balance Test); valamint a törzsizmok és az alsó végtagi izomzat statikus állóképességét (Plank Test és Wall Squat Test) is. A fizikális felméréseket a tornaprogramot követően, azzal megegyező körülmények között újra elvégeztük.

Az adatelemzést STATA13 program segítségével, medián és interkvartilis (iqr) terjedelem értékekkel, Wilcoxon-féle előjeles rangpróbbával végeztük, a változást szignifikánsnak tekintettük, ha a $p \leq 0,05$.

A tornaprogram következtében megfigyelt változások a mérkőzéseken és az edzéseken is megmutatkoztak, melyet a statisztikai elemzés is alátámasztott. Nyolc hetes programunkat követően a statikus egyensúly, a törzs- és alsó végtagi izomzat állóképessége, illetve a mozgásminták kivitelezésének minősége is szignifikáns mértékű ($p \leq 0,05$) javulást mutatott.

Eredményeink alapján elmondható, hogy a heti 2x20 perces időtartamú specifikus tréning alkalmas a sportolók koordinációs- és kondicionális képességének célzott javítására, ezért javasoljuk tréningünk beépítését a versenysportolók hagyományos edzésprogramjába.

Gyakorló fogorvosok mozgásszervi panaszai az egyoldalú munkavégzés következtében

Szerző: Margitai Virág

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Témavezető: Dr. Veres - Balajti Ilona, egyetemi docens

A fogorvosok körében a mozgásszervi megbetegedések gyakorisága világszerte megnőtt. Ennek egyik oka lehet a betegek ellátásához kapcsolódó kényszertartás munkavégzés közben, mely jelentős túlterhelést okoz bizonyos ízületek esetében. További panaszt és fájdalmat okozhatnak az ismétlődő mozgások, hosszan kitartott helyzetek, eszközök, amelyek vibrációs hatásuk miatt hatással vannak az ízületek állapotára. A témában végzett kutatásokban résztvevő fogorvosok többsége az elmúlt 12 hónapban legalább egy fájdalmas testrészt meg tud nevezni. A leggyakrabban előforduló mozgásszervi panasz a nyak, váll fájdalom, ezt követik a hát, csukló, kéz panaszok.

Vizsgálatunk célja adatokat gyűjteni gyakorló fogorvosok körében arról, hogy az elmúlt évek során milyen mozgásszervi panaszaik voltak, összefüggéseket keresni panaszaik és munkavégzésük között, továbbá kideríteni, hogy mit tettek a panaszok csökkentése, megszüntetése érdekében.

A 32 kérdésből álló kérdőívünkben a standardizált norvég kérdőívet alkalmaztuk, mely segít információt szerezni a mozgásszervi panaszok meglétéről és súlyosságáról. Az általunk definiált kérdések során rákérdeztünk az általános demográfiai adatokra, a munka során alkalmazott testhelyzetre, napi munka óraszámára, az ergonómiaileg helyes testtartásra és a fájdalom kezelésére vonatkozó ismereteikre, illetve hétköznapi fizikai tevékenységeikre.

Az adatok értékelése statisztikai módszerekkel valósult meg, az SPSS szoftver használatával. Az összes kitöltött kérdőív száma 53, amelyből 79,2% nő, 20,8% férfi. A kitöltők 54,7%-a több, mint 10 éve praktizál, ami összefüggésbe hozható az orvosi ellátást igénylő mozgásszervi panaszaikkal, ahogyan a minimum 6–8 órás munkavégzés is naponta, ami a válaszadók esetében 49,1%. Az elmúlt 7 napban a nyak volt a legfájdalmasabb terület (52,8%), ezt követte a váll (49,1%) és a felső háti szakasz (43,4%) fájdalma. Az elmúlt 12 hónapban a váll (66%) volt a legfájdalmasabb terület, majd ezt követte egyenlő arányban a nyak (60,4%) és a felső háti szakasz. Abban az esetben, ha fájdalmuk miatt meg kellett szakítaniuk munkájukat, úgy azt a vállak (20,8%), csukló/kezek (18,9%) és nyak (15,1%) problémája esetén tették.

A válaszok alapján, még ha van is ismeretük az ergonómiaileg helyes testtartásról, nem alkalmazzák azt a mindennapi munkavégzésük során, ami nagyban befolyásolja a leggyakrabban előforduló nyak, váll és felső háti szakasz fájdalmát.

Állóképesség fejlesztése légző torna segítségével gyógytornász hallgatók körében

Szerző: Varga Luca Laura

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Témavezető: Csepregi Éva, egyetemi tanársegéd

A légzés olyan alapvető élettani folyamat, amely befolyásolja a szív és keringési rendszer működését, mely a különböző élethelyzetek és tevékenységek során folyamatosan változik. Vizsgálatunkban szeretnénk volna a helyes, gazdaságosabb légzés légzéstechnikát gyógytornász hallgatók számára megtanítani.

A program során, a légzőszervrendszer terhelés toleranciájának mérése érdekében, objektív tesztekkel (Chester step teszt, YMCA step teszt, Cooper és Beep futótesztek, mellkas kitérés mérése és akaratlagos légzés visszatartási próba) vizsgáltuk meg a légző torna állóképességre gyakorolt hatását. Feltételeztük, hogy e tesztek eredményei a fizioológiához képest eltérést mutatnak majd, fejlesztésük érdekében ezért egy 8 hetes légző torna programot biztosítottunk, hetente két alkalommal, alkalmanként 40 percben.

Célunk volt, hogy a felmért paramétereken szignifikáns javulást eredményezzünk a légző torna programunk segítségével. A légző torna tulajdonképpen légző gyakorlatokkal egybekötött gerinc torna, amely során a törzs izmainak célzott nyújtására és erősítésére törekszünk. Mindemellett célunk volt, hogy a különböző állóképességi tesztek eredményeit összehasonlítsuk egymással. Nehézséget jelentett a résztvevők megengedett hiányzási lehetőségeinek túllépése, a motiváltságuk szintje és a visszaméréskor történő távolmaradásuk.

A tornaprogram előtt és azt követően mért értékek eredményeit megvizsgálva a tesztek többnyire javulást mutattak, a Cooper futóteszt ($p \leq 0,01$), a mellkas kitérés ($p \leq 0,0001$) és az akaratlagos légzés visszatartási próba ($p \leq 0,0001$) esetében is szignifikáns javulást tapasztaltunk, ezzel ellentétben a Beep futóteszt eredményiben mért javulás ($p = 0,098$) nem volt szignifikáns.

A programunk a kapott eredmények alapján részben sikeresnek mondható. Eredményeink alapján érdemes lenne a légzésünkre a mindennapi életben is nagyobb figyelmet fordítanunk, illetve a meglévő edzéseinkbe beleépítenünk.

Tercier prevenció, fizioterápia, rehabilitáció, ápolás és betegellátás 2 (English division)

Assessment of the effectiveness of an aimed motion program on posture among university students

Author/Szerző: Diona Gjemajli

*University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences,
Department of Physiotherapy, BSc, IV. year*

Supervisor: Éva Csepregi, assistant lecturer

Poor posture is one of the biggest problems nowadays at which everyone is susceptible to. More so commonly found among university students due to sedentary lifestyle with lack of physical activity and hours of prolonged sitting.

This study takes place with 20 university students as participants (11 females, 9 males), all undergoing a physical examination comprising of 10 subjective special tests: Delma's index, Occiput to wall distance, Schober I and II tests, Trunk lateral flexion test, Fingertip to floor test, "Sphynx" test, "Cobra" test, Lennie test and Rotation test. An electronic questionnaire was given to the participants, in order to get a general insight into their daily activity at home and at the university, health status, and the problems that they faced during the Covid-19 pandemic

The goal of this study was to improve posture and educate the students about the importance of good posture. Hence, an exercise program was designed to achieve a better posture, which takes place over a span of 6 weeks. Sessions were held once a week with each session lasting 40-60 minutes.

According to the results of the questionnaire, we could see that most of the students didn't lead a physically active life due to their hectic schedules, it was also obvious that the Covid-19 pandemic has significantly decreased their daily physical activity. The Occiput to wall distance and Schober I ($p \leq 0.0001$), the Schober II ($p \leq 0.001$) test, the trunk lateral flexion and Fingertip to floor tests ($p \leq 0.0001$), "Sphynx" and "Cobra" tests ($p \leq 0.0001$), Lennie test (right side ($p \leq 0.01$) left side ($p < 0.05$) and Rotation test ($p \leq 0.001$) showed significant improvement between the before and after results. There was no significant improvement in Delma's index ($p = 0.541$).

Like all other studies, there were some obstacles, for example, the hectic schedules of busy university students or the lack of motivation and cooperation of these participants, but we were still able to perform all the exercises each week resulting in significant improvement after finishing the 6 week program.

The acute effects of biomechanical tape on the medial longitudinal arch of the foot and the strength of the flexor muscles of the foot

Author/Szerző: Mackenzie Richard Holzmann

*University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences,
Department of Physiotherapy, BSc, IV. year*

Supervisor: Éva Anett Csuhai, assistant lecturer

In the propulsive period of the gait cycle, the metatarsal shafts are put under force, with weakness of the toe plantar flexors, this could lead to a wide variety of injuries such as Achilles tendinitis, metatarsal stress fractures, and plantar fasciitis. Individuals who are overweight are at greater risk for having an acquired flat foot deformity, this stresses the foot tripod and strains the toe flexors. Biomechanical tape may have a significant impact on increasing muscle strength and increasing the height of the medial longitudinal arch. This research was conducted measuring the toe flexor strength and measuring the height of the medial longitudinal arch before and after the application of biomechanical tape. The strength measurements of toe flexors were measured using a strength dynamometer in a sitting neutral position. The tests that measured the medial longitudinal arch were the Feiss line and the longitudinal arch angle. Both tests were measured in a sitting and standing position. All measurements were performed before and after the application of biomechanical tape and will be compared for significance.

There were 20 participants that took part in this study. All subjects were male with a mean age of $31.35 \pm$ years and standard deviation of $3.76 \pm$ years. The 20 participants were all right foot dominant. The strength assessments provide information about the effects of the tape, but it does not give adequate information in a dynamic setting.

The data was collected using a sheet created for this research and then the data was entered into Microsoft excel. The data was tested for normality and the Shapiro-wilk test was used. The data was not normal and the Wilcoxon test was used. The muscle strength was gathered in a percentage of the individuals body weight.

Muscle strength changes of the left foot were significant with the hallux ($p \leq 0,05$) and left digits ($p \leq 0,001$). changes of the muscle strength of the right hallux were insignificant, while the digits were significant ($p \leq 0,001$). For the tests involving the medial longitudinal arch, the Feiss line test and arch angle test, all the results in sitting and standing on both feet were considered significant ($p \leq 0,001$). Biomechanical tape may have a significant effect on the individual strength muscles of the foot strength and help off load the foot stresses. Further research will need to be completed on different foot types and the long-term effects of biomechanical tape on the foot.

Effectiveness of dynamic stretching amongst teenagers with short hamstrings

Author/Szerző: Omondi Etta Haudry Achieng

*University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences,
Department of Physiotherapy, BSc, IV. year*

Supervisor: Eszter Fekete, physiotherapist

Hamstring tightness is generally a common problem today and can affect anyone, mostly young adults (adolescents). This is because nowadays teenagers have developed a sedentary lifestyle like spending more time sitting which affects the muscles' flexibility, strength, and endurance and most do not perform physical activities occasionally. This could lead to postural and back problems like low back pain thus stretching should be done. Dynamic stretching helps warm up the hamstrings to the optimal working temperature and gets your blood pumping thus improving their overall function. This study's objective is to check the efficiency of dynamic stretching and increase the flexibility and strength of the hamstrings and the ROM of the hip and knee with dynamic stretching exercises. The other aim is to determine why teenagers are most likely to have short hamstrings.

The study program takes place in the Rehabilitation Care Centre with 8 teenagers (4 boys and 4 girls). A questionnaire was made to collect data like how many hours they spend sitting daily and other relevant information. A total of 10 kids did the survey but only 8 were able to participate. 8 special tests are conducted for the assessment of flexibility and muscle strength. The sessions were done over 10 weeks, once per week (exercises following principles of graduality) then comparing the beginning and end results. The measurements of each test were taken, and the average was recorded. The data was analysed using Microsoft Excel tables, charts, and graphs. Statistical analysis shows that there was a significant improvement in the ROM of the hip and knee joints of the patients and the flexibility of the hamstrings. There was statistical significance in all the tests on both lower limbs with each test showing a p-value <0.05. This was assessed using the paired t-test. In the tripod sign test, most of the participants had negative results at the end of the intervention.

Although there were some difficulties experienced during the intervention such as absenteeism and lack of motivation of the students, the study concluded that dynamic stretching exercises improve hamstring flexibility and the range of movement of hip and knee joints. This stretching also had a positive effect on the spine, especially the lumbar region.

The use of stretching exercises as a method of rehabilitation to cure low back pain among university students

Author/Szerző: Kamil Aisha

*University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences,
Department of Physiotherapy, BSc, IV. year*

Supervisor: Boglárka Vincze Pappné, assistant lecturer

Low back pain is a prevalent musculoskeletal disease that affects people of all ages, including children and the elderly. Long periods of sitting, a sedentary lifestyle, obesity, and psychological disorders all contribute to low back pain and therefore, is commonly found among university students.

This study included 20 participants from the University of Debrecen (10-control group, 10-intervention group) who were firstly given two separate digital questionnaires so as to understand their daily life activities throughout the day, their physical status as well as their hours of sitting/standing. Participants were next assessed using 8 subjective special tests: Finger-to-Floor test, Schober test, Sphynx test, Cobra test, Trunk lateral flexion test, Rotation test, Quadrant test, Nachlas/Ely test, and Thomas test.

The objective of the of this study was to reduce low back pain while increasing range of motion as well as improving flexibility to which a 7-week program, held with two sessions each week lasting for 60 mins was given only to the intervention group.

Data collected from the questionnaires showed that majority of students had low levels of physical activity and spend most of their time sitting without using a back support. The statistical analysis of the results indicated that there was a significant improvement within the intervention group, only where: finger to floor ($p<0.05$), Schober test ($p<0.05$), sphynx and cobra test ($p<0.05$), Trunk lateral flexion and rotation ($p<0.05$). Thomas, quadrant, and Nachlas/Ely test all were negative. There was no statistically significant improvement seen within the VAS scale in both groups.

Although there were some difficulties to be addressed, such as the students' busy schedules, maintaining their enthusiasm level as well as finding the proper setting and timing to carry out the exercises, we still observed a significant improvement in the outcomes after the intervention program.

Short-term Pulmonary Rehabilitation Program for COPD Inpatients

Author/Szerző: Nguyen Khanh Linh

*University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences,
Department of Physiotherapy, BSc, IV. year*

Supervisor: Tímea Bereczki, physiotherapist

Background: Chronic Obstructive Pulmonary Disease (COPD) is a chronic inflammatory course of airway which causes the increasing of dyspnoea, muscles dysfunction and other additional symptoms. Thus, pulmonary physiotherapy is highly recommended to prevent or reduce these complications and improve patient's health-related condition.

Objectives: The aim of this study is to assess the short-term pulmonary rehabilitation program for COPD inpatients. On this basis, we hypothesized that the condition of COPD inpatients measured by selective variable will be improved as an effective result after participating the 2-week intervention program.

Methods: 10 patients who diagnosed as acute exacerbation of COPD and admitted to the hospital, were enrolled in this study (n=10, mean age $71,8 \pm 7,8$ years). The guidelines for pulmonary rehabilitation program were designed by my supervisor named Tímea Bereczki. The COPD inpatients participated in 10 individual 30-minute training sessions, 5 times per week and the program conducted at the Pulmonary Department in the University of Debrecen. Measurements of 6-minute walk test (6MWT), Borg Rating of Perceived Exertion (Borg RPE) and Spirometry test were taken before and after program for the outcome.

Other comment: The program of our study was not able to demonstrate the specific types of exercises since there were limited standardization of intervention exercises. Furthermore, details of the exercises were performed individually and differently between patients based on their conditions.

Results: The investigated rehabilitation program had improved patient's lung function and exercise capacity according to the related outcome. Using the spirometry test, statistically significant positive responses in lung function parameters were observed including FVC, FEV1, Tiffeneau Index. After the training, the patients were able to walk a greater distance in 6MWT ($344,6 \pm 83,1$ meters versus $363,9 \pm 89,0$ meters, $p < 0,001$) and the Borg RPE decreased significantly ($p < 0,001$).

Conclusion: The current trial has demonstrated that the COPD inpatients gained effective improvement after participating the short-term pulmonary rehabilitation program.

Cross-sectional assessment of cardiorespiratory endurance performance among smoker and non-smoker university students

Author/Szerző: Fahad Abdul

*University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences,
Department of Physiotherapy, BSc, IV. year*

Supervisor: Éva Csepregi, assistant lecturer

Smoking is considered a substantial risk factor for all forms of cardiorespiratory diseases, as per the stats it still remains prevalent among young individuals in association with their social and physical environment, biological and genetic factors, mental health personal views and lack of support. Smoking remains a risk factor in leading to not just the life-threatening diseases but also to decreased cardiorespiratory endurance level and impaired physiological functioning of respiratory and vascular system. The aim of this study was to tell the differences in cardiorespiratory endurance performance between smoking and non-smoking subjects in comparison with each other according to the selected physiological special tests and to assess the ratio of sedentary lifestyle among the volunteers who participated.

Collectively 50 students (25 smokers and 25 non - smokers) volunteered in this study. The assessment methods: objective tests were used to measure fitness level (YMCA 3-minute step test, Beep test, Cooper test, Voluntary Apnea test) and level of subjective physical activity, physical health and habitual impressions were assessed by a questionnaire.

The results of objective tests showed significant differences in most of cases (the Voluntary Apnea test between the non-smoker male (NSM) and non-smoker female (NSF) group ($p < 0.05$), smoker male (SM) and smoker female (SF) ($p < 0.01$); Cooper test between non-smoker (NS) and smoker (S) ($p = 0.018$), NSM and SM ($p = 0.008$), NSF and SF ($p = 0.011$); Beep test between NS and S ($p = 0.003$), NSM and SM ($p = 0.001$), NSF and SF ($p = 0.007$), YMCA step test between NS and S ($p < 0.0001$), NSM and SM ($p \leq 0.001$), NSF and SF ($p = 0.01$).

The results of these special tests provided us with evidence to support our research hypothesis that smoking can cause a decline in the physiological functioning of cardiorespiratory system eventually leading to reduced levels of cardiorespiratory endurance performance of the young individuals.

Acute part of Neurology Clinic, Intensive Care of UD Clinic Center

Author/Szerző: Jameel Ahmed Adil

*University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences,
Department of Physiotherapy, BSc, IV. year*

Supervisor: Eszter Varga, physiotherapist

Stroke is a debilitating disease that causes death in a lot of people affected while leaving others disabled, the leading cause of disability in the United States is stroke. Patients who have been rendered disabled because of stroke have some hope of getting their abilities back through physiotherapy, this of course depends on the extent of the damage caused by the stroke and the quality of the physiotherapy received. Finding ways to restore the lifestyle of those who have been affected by stroke is a very important aspect of physiotherapy.

The goal of this paper is to assess the conditions of patients that have had stroke, the effect that stroke has had on their life and the effect physiotherapy interventions can have on their quality of life. Analysis of the effect of the interventions on the reoccurrence of deep vein thrombosis, muscle weakness and rigidity, gait, range of motion, motor and sensory function and the overall quality of life of the patients.

We hypothesized that complex rehabilitation therapy and conservational treatment help in improving patient's condition suffering with neurological diseases

26 Patients with a history of stroke were selected at random and their overall health was examined, out of the 26 selected there were 15 conscious and 11 that were unconscious. their Motor exam, examination of reflexes, sensory examination, Romberg sign, coordination, gait, meningeal signs, mental signs and cranial nerves were examined before and after the interventions, signs of improvement were then noted.

It was found that patients that patients who were conscious and had active type of interventions had an overall better rate of improvement over those who received passive interventions because they were unconscious.

There is an improvement in patients that undergo physiotherapeutic interventions, active type interventions are more beneficial than passive type interventions.

The role of strengthening exercises in the treatment of low back pain in university students

Author/Szerző: Emekagbor Ejiro Joanna

*University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences,
Department of Physiotherapy, BSc, IV. year*

Supervisor: Dr. Balázs Lukács, lecturer

Background: Low back pain is a common problem not only among elderly people but also among university students. This can be caused by sitting for long periods of time during lectures or studying, a sedentary lifestyle, an incorrect sleeping position, school stress, and other factors. Low back pain in university students is nonspecific and is usually caused by postural strain. Weakness of the muscles around the lumbar spine and segmental instability play key role in the problem. Previous studies suggest that strengthening exercises increase trunk muscle activity and reduce pain in patients with nonspecific low back pain.

Objectives: The aim of this study was to evaluate the effect of the strengthening exercises to increase the muscle strength, the range of motion of the lumbar spine and to reduce the low back pain in university students.

Methods: Data was collected with two questionnaires and some special tests for low back pain. The first questionnaire was self-made while the other questionnaire used was the Oswestry Disability Index questionnaire. The special tests performed were tests for assessing the range of motion of the lumbar spine, Schober I test, straight leg raise test, Nachlas-Ely test, quadrant test, prone isometric chest raise, prone double straight leg raise and the fingertip to floor test. A six weeks exercise program was created which included strengthening exercises and some stretching exercises as well. Students of University of Debrecen (n=25) were involved in the control and intervention groups.

Results: According to the Oswestry Disability Index 9 participants responded with mild disability. The intervention group showed statistical improvement in the Schober I test, extension, lateral flexion, rotation, fingertip to floor distance test, straight leg raise test, prone isometric chest raise test and the prone double straight leg raise test ($p<0.05$). The range of motion improved, and the low back pain was reduced in the intervention group compared to the control group after the exercise program. The control group did not show statistical improvement. In the Nachlas-Ely test and quadrant tests, most of the participants had negative results at the end of the exercise program.

Conclusion: Our study concluded that the strengthening exercise program was effective in the treatment of low back pain in university students.

The effect of proprioceptive training on balance and ankle stability among figure skaters

Author/Szerző: Hadi Parmida

*University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences,
Department of Physiotherapy, BSc, IV. year*

Supervisor: Mária Bucsku, physiotherapist

Background: Figure skating is a high-risk sport with several injuries that can arise as a result of repeated falls among figure skaters. In this approach, ankle joint stability is one of the most essential goals in figure skating that may be accomplished through proprioceptive training. Proprioception training can increase performance and reduce the risk of falling by preventing injuries.

Purpose: The goal of this study is to determine the strength and proprioceptive training on functional stability among figure skaters.

Design: The study was a trial with two months follow-up.

Material and Methods: 20 figure skaters in the average age of 20 ± 2.55 years participated in proprioceptive training.

Setting: The study conducted at the Iran mall ice rink.

Intervention: The strength and proprioception training protocol were given for 3 sessions per 8 weeks with each session lasting for 2 hours.

Measurements: The functional ankle stability was measured due to different traditional tests such as Star Excursion Balance Test and Modified scoring axel jump and the tests was completed with a questionnaire.

Results: We discovered that the right lower limb considerably improved in the majority of directions during the Star Excursion Balance Test ($P = 0.000$), with the exception of the medial direction ($P = 0.371$). However, the left side improved less than the right side, and there was no discernible change in the posteromedial, posterolateral, or lateral directions ($P > 0.05$). The Modified Y Balance Test revealed a substantial improvement in all three directions for both lower limbs ($P = 0.000$), although not in the right anterior directions on the left side ($P = 0.098$). The findings of the heel rise test show that while there was no discernible improvement in speed ($P > 0.05$), there was a visible difference in the number of heel rises throughout the test ($P < 0.05$). Also, we observed a remarkable improvement in the Axel Jump Test scoring throughout the jumping and landing phases ($P < 0.0001$), whereas the starting phase improved less than the other two phases ($P < 0.05$).

Conclusion: The study's conclusions include that proprioceptive training programs can improve functional ankle stability scores, balance, and postural control while reducing the risk of falling. In order to decrease accidents and injuries in this high-risk activity, we think it is advantageous to include proprioceptive training in figure skaters' practice regimens.

Effects of a structured exercise plan in managing the symptoms of menstrual disorders in women

Author/Szerző: Noorain Sana

*University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences,
Department of Physiotherapy, BSc, IV. year*

Supervisor: Dr. Ilona Veres-Balajti, associate professor

Menstrual disorders are disruptive physical and emotional disorders experienced by a large number of women just before and during menstruation. These disorders include primary dysmenorrhea (menstrual cramps), premenstrual syndrome (PMS), irregular flow and other problems such as mood imbalances and general discomfort experienced during a menstrual cycle. It is common to see that these problems adversely affect women's functioning and sometimes, even their quality of life. This study was conducted to observe the effects of exercise as an effective, non-pharmacological solution to manage and reduce the severity and frequency of these issues.

The study involved menstruating women (university students) aged 18-30. We included 30 participants who mainly faced the menstrual problem of primary dysmenorrhea (menstrual cramps). Often, this disorder is also accompanied by other problems such as premenstrual syndrome (PMS). This includes symptoms of lower back pain, fatigue, mood swings etc, so these criteria were also included in the selection process.

The participants were divided into two groups. The first group followed a specially curated exercise plan focussed on certain muscle groups in the lumbo-pelvic region. The second group followed a similar exercise plan of the same intensity, but with additional breathing exercises. This helped with evaluating the effects of treating primary dysmenorrhea with a specific exercise plan. It also allowed for the comparison of the effects of the exercise plan with and without focussing on breath-training.

The intervention program was conducted over a span of 10 weeks, where the participants performed the exercises 3 times a week. Subjective and objective evaluations were conducted both before and after the intervention program by means of a questionnaire and special physical tests. Results showed that exercise did reduce the severity of symptoms of both primary dysmenorrhea and premenstrual syndrome in the university students. It was also observed that even though differences were observed in both groups, the group that followed the exercise plan focussed on breathing and stretching exercises had better results. Therefore, exercise and breath training can be an effective tool in managing symptoms of menstrual disorders in women.

Effects of strength percentage Periodized Lactate Threshold Training on the progress and performance of Powerlifters and Olympic Weightlifters of their three repetition maximum

Author/Szerző: Sehayik Garrett Adriana

*University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Sciences,
Department of Physiotherapy, BSc, IV. year*

Supervisor: Éva Anett Csuhai, assistant lecturer

Lactate acts as a buffer, a fuel, and hormonal signal for the body. During Anaerobic Glycolysis lactate is produced from pyruvate and H⁺ when the use of oxygen is absent. During exercise at a given intensity at which the blood concentration of lactate begins to increase rapidly, becomes the primary fuel source for the body, specifically slow twitch muscle fibres. This system can provide an additional 1.3-1.6 minutes of maximal muscle activity, this is extremely relevant for Powerlifters and Weightlifters, therefore focused training on the glycogen-lactic acid systems is important.

The aim of this study was to implement a training specific protocol to accumulate lactate at a rapidly increased rate in order to see if a significant change would occur with each athlete 3RM (3 Repetition Maximum) compared to their traditional strength training regimen.

Nine subjects' (8 males; 1 female; mean age: 27.22±3.42 years) 3RM were tested over the span of 13 weeks, the 1st, 7th, and 13th week. With the 1st 6 weeks comparing if there would be any change in the athletes 3RM with their normal strength program. During the 2nd 6-week intervention period one working set was performed till failure for back squat, deadlift or deadlift clean, and bench press or strict overhead press. Participants completed three strength training sessions per week, performing the failure set within 60 minutes of the training, with a weekly increasing percentage of weight from the subjects 3RM by 5% from 65-85%, to measure whether this will increase their 3RM and movement efficiency during the last 85% test week at the end of 6 weeks, more, than if not implementing the protocol. Total repetitions and the duration of time for each exercise; Resting Heart Rate before the training; Carbon Dioxide Tolerance Test each morning of training days; Maximum Heart Rate during each training using a Polar watch; as well as Oxygen Saturation, Index Tapping Test, Grip strength assessment before and after the trainings were recorded; moreover, lactate level measurements were performed directly after each set.

The statistical methods used to process the data, the results of the last 3RM, and our conclusions on the effects of the research will be available at the Student Research Conference, as the intervention and measurements are still taking place at the closing date for the conference registration.

Primer prevenció, védőnői prevenció, diétetika 3

A férfi ösztrogén dominancia hatása az életminőségre

Szerző: Mezei Emese

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Integratív Egészségtudományi Tanszék, alapképzés (BSc), II. évfolyam

Témavezető: Dr. Tóthmartinez Adrienne, klinikai szakorvos

Manapság hatalmas megpróbáltatáson megy keresztül mind a nők, mind a férfiak szervezete. Akár a hormontartalmú víz fogyasztását, akár a károsodott ételeket említjük, biztosak csak abban lehetünk, hogy a kedvezőtlen esztétikai változás mellett számos betegség kialakító tényezői is lehetnek a feleslegesen bevitt hormonok.

Vizsgálatom célja, hogy feltárjam a falusi és városi – esetenként meddő – férfiak ételmiszerfogyasztása közötti különbséget az ösztrogén dominancia szemszögéből.

A felmérésben 125 férfi vett részt, ahol számos demográfiai kérdés mellett az életmód és táplálkozási szokások felmérését és egyéb betegségekre utaló tünetet vizsgáltam. Az eredmények elemzése a chí-négyzet próbával és a Fisher-féle egzakt teszttel valósult meg.

A városi és falusi férfiak tüneteinek összehasonlítása volt az első fő vizsgálatom, melyben nem találtam jelentős különbség, sem a 26-45 éves ($p=0,422$), sem a kibővített 18-45 éves korosztályban ($p=0,414$). Azonban szembetűnő, hogy a 26-35 évesek 27,59%-a tapasztalt 5 vagy több tünetet az általam felsorolt 25 tünet közül.

Érdekes összefüggés, hogy a 2 éven belül gyermekvállalást tervezők körében számottevően több tünet fedezhető fel (31,8%-nál), mint a nem tervezők körében (13,8%-nál). Feltételezhetnénk, hogy a gyermeket tervező párok tájékozottabbak, ezért kitértem a dominancia ismeretére; 25,6% hallott már róla és 19,2% ismeri a tüneteket és a következményeket is.

A szárnyas-mell diétát követő és nem követő (18-45 éves) rendszeresen sportoló férfiak mell megnagyobbodása nem mutat szignifikáns különbséget ($p=0,363$). Az is kiderült, hogy a mellbőség és a mell alatti érték különbsége 7 cm vagy afölötti érték volt 50,4%-ban.

Összességében elmondható, hogy bár az általam felállított hipotézisek elemzése során nem találtunk statisztikailag szignifikáns adatokat, az eredmények további analízise és a szakirodalom összevetése egyértelműen arra mutat, hogy fontos ezt a témát kutatni. A fertilitási gondok és az esetleges egyéb betegségek kialakulásának megelőzésére tekintettel érdemes lenne a köztudatban is nagyobb hangsúlyt fektetni a férfiak ösztrogén-dominanciájának problémájára.

D-vitamin ellátottság vizsgálata professzionális sportolóknál

Szerző: Szokoly Bettina

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Integratív Egészségtudományi Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Témavezető: Dr. Szabó Zsolt Gábor, egyetemi docens

A versenysport egyik alapvető pillére a játékosok kiemelkedő teljesítménye, annak mérése és javítása. Szakirodalmi adatok bizonyítják, hogy a versenysportolók D-vitamin szintje sok esetben jóval alacsonyabb az elvártnál. Illetve megfigyelhető, hogy az őszi végi – téli eleji legsötétebb hónapokban a teljesítmény csökken, a betegségek száma megnövekszik és gyakoribbak a sérülések.

Vizsgálatunk során kérdőíves felmérés segítségével, a Diósgyőr- Vasgyári Testgyakorlók Köre (DVTK) különböző szakosztályú versenysportolóinak táplálkozását, D- vitamin bevitelének forrásait és mennyiségét, valamint a vér D-vitamin szintjét vizsgáltuk. Célul tűztük ki a D-vitamin ellátottság vizsgálatát illetve a felmértük annak javítási lehetőségeit.

80 sportolónál kérdőív segítségével mértük fel a táplálkozással, vitaminpótlással, illetve Covid-19 megbetegedéssel kapcsolatos adatokat. A kérdőív 15 kérdést tartalmazott, melyben az általános adatok mellett rákérdeztünk a diétázási, D-vitamin fogyasztási és egyéb táplálkozási szokásokra, emellett különböző kérdések foglalkoztak azzal, hogy a vizsgált időszakban hányszor és milyen típusú megbetegedése volt a sportolónak. 24 sportoló esetében SE-D3 meghatározást végeztünk. A labor vizsgálat alapján 2 csoportba osztottuk a játékosokat. Az egyik csoportba a normál vagy annál magasabb D3-vitamin szinttel rendelkező játékosok kerültek, a másik csoportba, pedig azok, akik eredménye nem érte el a 75 nmol/L értéket.

Vizsgálatunk során az 1-es csoport tagjai nem részesültek D-vitamin kiegészítésben, a második csoport tagjai 5 naponta 2dl folyadékban oldható csepp formájában 12500 NE vitamint kaptak 12 héten keresztül. A kapott adatokat Shapiro-Willk próbával vizsgáltuk, és páros Student-féle t-próbával elemeztük. Az eredményt akkor tekintettük szignifikánsnak, ha a p érték kisebb volt mint 0,05.

A vizsgált játékosok átlag életkora 19,38 év volt.

A kérdőívet kitöltők között 34 fő (40,74 %) nő és 48 fő (59,26 %) férfi volt. Sportágat tekintve a résztvevők 43,2%-a labdarúgó, 23,5% röplabdázó, 19,8%-a kosárlabdázó, míg 13,5%-a küzdősportoló volt. 24 főből 16-nál találtunk alacsony D-vitamin szintet.

Eredményeink alapján elmondható, hogy a D-vitamin szint vizsgálat kiemelten fontos versenysportolók esetében, illetve a megfelelő D-vitamin bevitel és pótlás hatással lehet az egészségre és a teljesítményre.

A területi védőnői szűrővizsgálatok koragyermekkorra vonatkozó korcsoportos eredményei

Szerző: Molnár Csenge

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Védőnői Módszertani és Prevenációs Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Témavezető: Moravcsikné Dr. Kornyei Ágota, egyetemi adjunktus

Bevezetés: A koragyermekkorban észlelhető fejlődési zavarok felismerése és a szükséges beavatkozások igénybevételének ösztönzése, valamint a betegút meghatározása az alapellátásban dolgozó szakemberek, így a védőnőknek is feladata. A hazai területi védőnői munkában alkalmazott koragyermekkorra vonatkozó szűrővizsgálatok elmúlt évtizedben előremutató fejlesztések történtek.

Kutatás célja: Felmérni országos és megyei bontásban a koragyermekkorban végzett, újonnan bevezetett védőnői szűrővizsgálat eredményeit és a bevezetés óta eltelt időszak életkori csoportokra vonatkozó indikátorarányú változásait.

Anyag és módszer: Az adatokat egy országosan lefolytatott felmérés szolgáltatta, mely a területi védőnők által került kitöltésre. A vizsgálatban résztvevő védőnők (n=4018) mindegyike, a szűrésre kötelezett korcsoportra (0-7 éves) vonatkozóan töltötte ki az elektronikus vizsgálati adatlapot a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) felkérésére 2018. év második félévében, mely a koragyermekkorban esedékes szülői kérdőívről és a védőnői szűrésekről gyűjtött információkat. Az NNK a nyers adatokat tartalmazó adatbázist engedélyeztetést követően megküldte a Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar számára. Az adatok feldolgozása, a mutatók arányszámainak és viszonyszámainak számítása Microsoft Office Excel2017 és STATA13 programcsomag segítségével történt.

Eredmény: Teljes körű védőnői szűrővizsgálatban részesült a hat hónaposak 97,63%-a (37026 fő). Legalacsonyabb volt az átszűrtség Békés megyében (95,65%) és legmagasabb Zala megyében (99,42%). A korcsoport 5,53 %-a (2049 fő) volt kiszűrve a védőnő által és közülük a gyermek-, családorvos visszajelzése alapján további vizsgálatra irányított volt 28,50% (584 fő). (átlag: 32,12%; MINHAJDÚ-B: 13,21%; MAXBARANYA&SZABOLCS-SZ-B: 48,89%; $p < 0,01$), mely a gyermek életkorának előrehaladtával csökkenő tendenciát mutat. A szülői kérdőívet kitöltők arányszáma a gyermek életkorának növekedésével csökken. A további vizsgálatra utaltak közül, megvizsgáltak vagy egy hónapon belüli vizsgálati időponttal rendelkezők arányszáma legmagasabb az egy hónapos korúak körében volt (92,96%).

Következtetés: Az újonnan bevezetett szűrővizsgálatok eredményességét mérő adatlap alkalmas a kiszűrve és szakellátásba/korai fejlesztésbe irányított gyermekek arányszámainak, területalapú különbségeinek feltérképezésére. Azonban a teljeskörű és megalapozott konklúziók levonásához további összefüggés vizsgálat és elemzés szükséges.

Pszichiátriai betegek ellátásának elemzése dietetikai szemszögből

Szerző: Biró Hédi

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Integratív Egészségtudományi Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Témavezető: Pető Réka, egyetemi tanársegéd

Szakedolgozatom célja egy hazai kórház pszichiátriai osztályán felmérni a betegek elégedettségét a kórházi étkeztetéssel kapcsolatban. Az élelmezés ezen speciális területén próbálom meg felmérni az ellátás formáját, megismerni az ellátottak problémáját és igényeit, illetve felismerni és javaslatokat tenni a dietetikai gondozás hatékonyságának stratégiaik újításaira, kiemelve multidiszciplináris ellátás fontosságát. Az élelmezés gazdaságos és hatékony működése elengedhetetlen a fekvőbeteg ellátásban. Keresem a választ arra, hogy a betegek elégedettségével, hogyan lehet a betegélelmezést költséghatékonyan, a jelenlegi előítéletekkel szemben, és a gazdasági kihívásokkal szemben a betegek szubjektív és objektív igényeit kielégítve működtetni.

Megpróbálok rávilágítani az ételekkel, étkezésekkel kapcsolatos elégedetlenség és elégedettség okaira. A dolgozatom további részeiben érintem még a hazai beteg élelmezésre vonatkozó törvénykezéseket, szabályzatokat. Nemzetközi hasonlatban is kitekintést teszek a témában.

A dolgozatom fő eleme a kutatás, melyhez kérdőíves módszert alkalmaztam.

Kelet-Magyarországon aktívan működő pszichiátriai fekvőbeteg intézményben töltöttem ki az ott ápolt betegekkel az élelmezéssel kapcsolatos kérdéssoromat.

A kérdőív összeállításánál figyeltem az általános irányelveknek való megfelelésre: kérdőívem rövid 11 kérdésre tér ki, kitöltése mindössze pár percet vesz igénybe. Kitöltése egyértelmű és teljes anonimitást biztosít a kitöltőnek. Összesen 124 kitöltőt kérdeztem meg akik papír alapon fejthették ki véleményüket. A kérdőív végén lehetőséget adtam a betegeknek, hogy személyes véleményüket, meglátásaikat, észrevételeiket is megfogalmazhassák. A kérdőívek kitöltéséhez segítséget kértem az osztályon dolgozó dietetikustól, hiszen a betegek bizalmasabban osztják meg véleményüket egy általuk már ismert személlyel.

Dinamikus magasintenzitású erő-állóképességi tréning hatása a robbanékonyságra U14-es labdarúgók körében

Szerző: Korláth Gréta Judit

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Témavezető: Csuha Éva Anett, egyetemi tanársegéd

A különböző sportágspecifikus edzés módszerek beépítése fontos célt szolgál az U14-es korosztályban sportoló labdarúgók felkészülési programjában, melyek által magasabb szintű sportteljesítmény érhető el, valamint a sérülés kockázata jelentős mértékben csökkenthető. A labdarúgók megfelelő robbanékonyságának és agilitásának eléréséhez kulcsfontosságú az ehhez szükséges törzsizomzat és alsó végtagok izom erejének növelése, továbbá az állóképességük fejlesztése. Ahhoz, hogy a játék során előforduló gyorsasági és gyorsulási párharcokban ezen képességeket sérülésmentesen kamatoztatni tudják, fontos továbbá a funkcionális mozgásminták korrekciója.

Vizsgálatunk fő célja a célcsoportba tartozó sportolók számára speciálisan adaptált, célzott tréningprogram megvalósítása volt, melynek segítségével a funkcionális mozgásminták javulását, illetve a gyorsasági- és irányváltoztatási-, valamint az egyensúlyozó és koordinációs képességek szignifikáns mértékű javulását kívántuk elérni.

Kutatásunkban a Debreceni Egyetem Atlétikai Club 17 serdülőkorú sportolója (átlagéletkor: $12,65 \pm 0,46$ év) vett részt, mely során különböző vizsgálati módszerek segítségével határoztuk meg az általunk alkalmazott, célzott erő-állóképességi intervenció hatékonyságát.

A tréningprogram 8 héten keresztül, heti 2 alkalommal, 45-50 perces időtartamban zajlott, mely során a bemelegítést követően a rezisztencia – és plyometrikus edzéstípusok irányelveit és gyakorlatanyagát ötvöztük. A tornaprogram megkezdése előtt és annak befejeztével a stabilitás, a mobilitás, és az ezek közötti egyensúly felmérésére, valamint a különböző aszimmetriák és oldalirányú mozgáskorlátozottságok azonosítására a Funkcionális Mozgásminta Szűrés tesztjeit használtuk. A gyorsaság meghatározására a lineáris sprintfutási tesztet, míg az irányváltoztatási képesség felmérésére az 5-0-5 agilitás tesztet használtuk, fotocellás mérőrendszer segítségével. Vizsgáltuk továbbá a dinamikus egyensúlyt és a koordinációt, hogy átfogó képet kapjunk a sportolók különböző képességeinek összehangolt szintjéről.

Az összegyűjtött adatok feldolgozására alkalmazott statisztikai módszereket és a tréningprogram hatásaival kapcsolatos eredményeket, a kutatással kapcsolatos következtetéseinket a Tudományos Diákköri Konferencia alkalmával áll csak módunkban közölni, mivel a konferencia-jelentkezés záró időpontjában még az intervenciót követő fizikális vizsgálatok zajlottak.

Public perspective and perception towards COVID19 vaccination among students in University of Debrecen

Author/Szerző: Nguyen Thi Phuong Dung

University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, BSc in Public Health, IV. year

Supervisor/Témavezető: Dr. József Legoza

Background: Vaccination so far has been the most effective prophylaxis for COVID19 pandemic yet concerned school of thoughts worldwide, including those in Debrecen, regarding the efficacy, side effect and social implications. To maximize the vaccine coverage and improve public awareness, the understanding of perspectives towards the vaccination amidst and after the outbreaks is crucial.

Objectives: This study endeavours to investigate knowledge, perception and acceptance towards COVID19 vaccination practice. Beliefs and concerns regarding this prophylaxis are also dismantled to inspect the determinants of decision-making.

Methods: A cross-sectional online-based survey was conducted anonymously among students in University of Debrecen (age range: 17 – 40 years) in the end of 2021. The questionnaire captures socio-demographic features, knowledge of COVID19 and vaccination, common source of information, beliefs and barriers regarding towards the vaccines. Descriptive analysis, Chi-square test and multiple logistic regression analysis were applied to identify the correlation and predictive factors of vaccine confidence.

Results: The survey gained 385 results from Hungarian and International students. Among them, 87% advocated the necessity of COVID19 vaccination while only 70% had the willingness for boosting. The mean score ($\pm$ standard deviation) of knowledge is 8.7 ($\pm$ 2.3) out of 12. The vaccination-boosting acceptance and better knowledge of COVID19 is associated with trust for vaccine efficacy and manufacturers, regular information from trusted sources and strong sense of community responsibility. Overall approval on vaccination is curtailed with preference of natural immunity, distrust on vaccination, conspiracy belief, previous COVID19 infection and lack of reliable information source. Higher knowledge scores also significantly promote positive perception about vaccination. Across the socio-demographic factors, the common level of knowledge and vaccination practice advocacy were observed to be homogenous.

Conclusion: The findings prove a considerable acceptance of COVID19 vaccination among students in University of Debrecen and address the visible motivations and barriers towards vaccination advocacy. Adjustments that target education of vaccination effects, post-vaccination care, conspiracy belief and credible information distribution are critical to promote the confidence in vaccination and alleviate the unrest.

Keywords: COVID19, vaccination, Debrecen

Proprioceptív tréning tartáskorrekciós hatékonyságának vizsgálata serdülők körében

Szerző: Szabó Jázmin

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Témavezető: Csepregi Éva, egyetemi tanársegéd

A serdülőkorú gyermekek körében, többek között a hirtelen növekedés hatására, nagy arányban figyelhetőek meg funkcionális testtartási eltérések. Ezen iskolás gyerekek ki vannak téve az ülő életmód okozta negatív hatásoknak. Az iskolában, oktatás alatt és otthon számítástechnikai eszközök alkalmazásával több órát töltenek el ülő helyzetben, az ajánlott napi mozgásra pedig arányaiban kevesebb időt fordítanak.

A testtartás valamint az egyensúlyozó képesség vizsgálata érdekében objektív tesztek végeztünk serdülők körében a tornaprogram megkezdése előtt, illetve annak végeztével. A testtartás felmérésére a fal-occiput távolság, az ujj-talaj távolság, a törzs-lateral flexió, a Schober I, a Sphynx és Kobra, a 90-90, a Matthias és Plank tesztek mérését végeztük el. Az egyensúly megítélésére az Y-balance és a Mérlegállás teszteket alkalmaztuk. A tréning 3 héten keresztül, naponta, összesen 15 alkalommal, alkalmanként 60 percen történt 18 gyermek bevonásával.

Célunk a testtartás javítása és a funkcionális izom-egyensúly visszaadása volt. Vizsgálatunk erőssége, hogy a proprioceptív tréninggel kiegészített tornaprogram alkalmazásával feltételezhetően jelentős testtartásbeli javulás érhető el a fiataloknál. A kutatás nehézsége volt a serdülők együttműködésének kialakítása.

A tréning alkalmak elteltével, a visszamérés során, szignifikáns javulást tapasztaltunk a tesztek többsége esetében: a fal-occiput távolság ($p < 0,001$); az ujj-talaj távolság teszt ($p < 0,001$); a Schober I ($p \leq 0,01$); a Sphynx és Kobra tesztek ($p < 0,001$) valamint a 90-90 teszt esetében (jobb és bal oldalon ($p \leq 0,001$)). A törzs lateral flexiója esetében és a pontozással értékelt tesztekben mért javulás nem volt szignifikáns.

Az átlag eredmények alapján elmondható, hogy a felmért serdülő korú gyerekek testtartása mérhető javulást mutatott a tornaprogram hatására.

Célzott tornaprogram testtartásra gyakorolt hatásának vizsgálata utánpótláskorú labdarúgók körében

Szerző: Végh Anikó Valéria

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet, Fizioterápiás Tanszék, alapképzés (BSc), IV. évfolyam

Témavezető: Csepregi Éva, egyetemi tanársegéd

A serdülő labdarúgók komplex fejlesztésével és folyamatos mérésével eredményesebb felkészítés és kimagaslóbb teljesítmény érhető el, elkerülhetőbbé válnak a túlterheléses sérülések.

Munkánk során célzott tornaprogram testtartásra gyakorolt hatását szeretnénk megvizsgálni utánpótláskorú labdarúgók körében.

A program elején és végén felmértük a labdarúgók testtartásbeli és flexibilitásbeli eltéréseit. A célzott tornaprogramban, ami 8 héten keresztül heti kétszer, 30 percben valósult meg, 20 igazolt utánpótláskorú labdarúgó vett részt. A tornaprogram során speciálisan összeállított testtartásjavító és autostretching gyakorlatsort biztosítunk a sportolók számára.

A testtartást a fal-occiput távolság, Delmas-index segítségével vizsgáltuk. A 90-90 teszt a hamstring izomzat flexibilitásáról ad információt. Ízületi mozgásterjedelem vizsgálatához a Knee to Wall, lateral flexió, Schober I-II, Sphinx és Cobra teszteket használtuk. Az Y-balance teszt során a dinamikus egyensúlyt vizsgáltuk. A Matthiass és az anterior plank tesztek mérésével a testtartásért felelős izmok állapotáról tájékozódunk.

Célunk a játékosok körében felmért paraméterek pozitív irányú befolyásolása volt speciálisan összeállított tornaprogrammal.

Kutatásunk pozitívaként feltételezhetően rövid időn belül javulást tapasztalhatunk a serdülők testtartásában. Nehézségként említhető a fiatalok fegyelmezése, valamint, hogy az edzések nagy része a szabadban történt, amit az időjárási viszonyok befolyásolhatnak.

A tornaprogram előtti és utáni értékek megvizsgálása alapján a tesztek eredményei valóban jelentős javuló tendenciát mutattak, a tesztek többsége szignifikáns változást mutatott (fal-occiput távolság ($p \leq 0,001$), 90-90 teszt ($p \leq 0,05$), Schober I ($p \leq 0,05$), Sphinx és Cobra tesztek ($p \leq 0,001$), törzs lateral flexió jobb és bal oldalra ($p \leq 0,001$). A Knee to wall teszt során a jobb oldali értékek szignifikáns javulást mutattak ($p < 0,05$), míg a bal oldalon kisebb mértékű fejlődés történt. A Delmas index és a Schober II teszt esetében mért javulás nem volt szignifikáns.

Az átlag eredmények alapján elmondható, hogy a felmért labdarúgó játékosok testtartása mérhető javulást mutatott a tornaprogram hatására.

Társadalomtudományi I. szekció

Knowledge and attitude towards human monkeypox among high school students in the Philippines

Author/Szerző: Ambrocio Rainer Pier Paolo

University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, M.Sc. in Public Health

Supervisors: Anita Barth, Gergő József Szöllősi

Background: A steep and rapid rise in the number of human monkeypox (MPX) cases across the world has raised concerns. Now, it is crucial that the information dissemination for the prevention of human MPX is established.

Objectives: The research aims to determine the knowledge level of high school students in the Philippines on the essential information and preventive methods against human MPX, to identify the possible factors influencing the knowledge level and to assess the attitude towards the current problem caused by human MPX.

Methods: In this qualitative, cross-sectional study a well-structured questionnaire was developed. The questionnaire included questions related to socio-demographic and economic background, attitudes toward monkeypox and a validated knowledge test. The data collection started on 9th December 2022 and is still ongoing.

Expected outcomes: According to the literature it seems that MPX is a really important public health threat, because of the high prevalence and lack of knowledge. Identifying knowledge gaps is key to develop an appropriate educational program and promoting awareness of MPX.

A theoretical analysis of surrogacy from different perspectives

Author/Szerző: Emmanuel Temitope Adaranijo

University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Social Work in Health Care (MSc)

Supervisor: Dr. Andrea Gabriella Sárváry, college associate professor

Global statistics situates infertility as a global health issue with about 48 million couples and 186 million individuals, Nigeria is placed at 5% and 8% primary and secondary infertility prevalence rate respectively. Owing to the significance of offspring in Africa with no exception to Nigeria, infertility poses a threat to a number of areas of life impacting on the quality of life of individuals, couples and families involved. The rate at which in-vitro fertilization and surrogacy arrangement have been engaged globally has raised alarm to scholars in medicine, sociology, law, social work, psychology, and religion among other fields. With improved methods and the unarguable advantage of surrogacy particularly to couples in dire need of children and acknowledging their reproductive limitations or inconvenience, surrogacy arrangements has left even more questions unanswered in different aspects and parts of the world. The premium placed on unassisted procreation within family institutions accompanied by gender painted roles has stereotyped the practice of any form of assisted reproductive technology in the most parts of Africa, it suffices that in the multi-ethnic society of Nigeria, the concept of surrogacy is considered a deviant behavior as the fecundity of a woman is thought sufficient for her fertility.

The focus of this research is placed on the intersection of sociocultural, psychological legal, health and religious factors that influences or undermines the practice of surrogacy in Nigeria. Due to the paucity of data on the subject, a systematic review of 25 relevant published articles dated between 2008 and 2022 from reputable sources was engaged within the purview of survey design. Content analysis of such materials as interviews from surrogacy contracting agencies and testimonies of surrogacy participants were also reviewed to have a grasp of the full scope of the subject.

This study argues that surrogacy within the lenses of the socio-cultural practice of Nigeria it is not so welcomed as it is in developed societies, however, it is also clearly noted that it is banned or otherwise a strictly controlled practice is the most part of Europe and other parts of the world. The justifications for such decisions border around questions from its ethical, cultural, social, psychological religious and legal weaknesses. Surrogacy is a subject that straddles between several discipline, thus, within developed practice, the social work profession has been situated at the center of the surrogacy arrangement, thus, the finding of this study is prominent for improving the practice.

Keywords: Surrogacy, Socio-cultural, Fertility, Health, Social Work.

Energy Crisis and Emerging Threat to Public Health Sector: A Systematic Analysis on Hungarian Health Care System

Author/Szerző: MD. Masud Rana

University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Social Work in Health Care (MSc)

Supervisor: Dr. György Jóna

A reliable and sustainable energy supply in healthcare facilities and households is vital to ensure the delivery of essential healthcare services for the treatment and prevention of diseases and the protection of people's health. Nevertheless, the world is facing an extreme energy crisis nowadays that affects every sector including the health care system which consumed an estimated 5-8 % of the global energy. Likewise, in other parts of the world, around 14% of Hungarian households struggled with energy poverty which increased significantly due to the prolonged Russia-Ukraine war and the sanctions as Hungary mostly depends on Russian fossil fuels. As a result, increase in energy costs and price hikes escalates fuel poverty which is threatening the healthcare system and straining healthcare services. This research attempts to find the direct and indirect relationship between the energy crisis and health care along with various threats of fuel poverty to the healthcare system and healthcare services focusing on Hungary. This study is based on systematic analysis using mixed methods that review and synthesizes various literature including articles, documents, reports, and websites to achieve the research objectives. The research shows that fuel poverty threatens the health care services and the health care system as a whole in different manners and possess risks to people's health. Vulnerable energy supplies do not ensure the smooth running of modern hospitals, and efficient cold chains for storing vaccines in addition to diagnosis and operations. The added pressure of the energy crisis could affect patient care and limit decentralized healthcare facilities, especially in communities. Furthermore, households' energy crisis might increase the number of inpatients in hospitals in winter with respiratory infections, heart attacks, strokes, and falls complications. Finally, the findings suggest that resilient and sustainable energy sources are crucial in health infrastructures for providing healthcare services and achieving global health goals in times of crisis.

Keywords: Energy crisis, healthcare services, healthcare system, public health emergency, crisis and health.

A comparative study of healthcare students' knowledge, perceptions, and willingness to be an organ donor in the Philippines

Author/Szerző: Miguel Angelo Victor Ontog

University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Nursing (BSc)

Supervisor: Anita Barth

Background: In the Philippines, there is a constant growing of demand for organ transplantation, which outnumbers the organ donors. The role of healthcare students on organ transplantation is vital in increasing organ donation and transplantation.

Objectives: This study will further explore the knowledge, perception, and willingness of Filipino healthcare students and if it affects being an organ donor. An analysis on the data gathered of the selected population is necessary for the advancement of knowledge and the potential increase on organ donation.

Methods: The target population is healthcare students from a university in Philippines. In this follow-up study validated questionnaire will be used to measure the knowledge level on organ donation. Moreover, the survey will include questions related to the socio-demographic, cultural, and economic background, attitude, and perception towards organ donation. The data will be analysed with univariate and multivariate analysis.

Expected outcomes: Knowledge and attitude related to organ donation and its influencing factors will help to identify gaps and barriers in this field. Based on this data, a specific organ donation training program for the Filipino healthcare students will be developed.

Keywords: Organ donation, knowledge, awareness, healthcare students

Prevalence of alcohol usage and associated factors among health science students in public-based medical school in Danang city, Vietnam

Author/Szerző: Ngo Thi Hong Uyen

University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, M.Sc. in Public Health

Supervisor: Nguyen Minh Chau

According to World Health Organization, alcohol consumption contributes to 3,3 million deaths globally each year. As Vietnam's national report, total alcohol consumption per capita in Vietnam has drastically increased over the past two decades, and reached 8.7 litres in 2018, responsible for 12% of deaths. Due to cultural drive factors, young people seem to be the population at risk considering alcohol misuse.

This study aims to evaluate levels of alcohol usage and abuse among health science students and describe the possible associated factors among high-level alcohol consumption individuals among them in a public-based medical schools in Danang city, Vietnam.

Danang University of Medical Technology and the School of Medicine and Pharmacy of Danang University were involved in this cross-sectional study, using self-report AUDIT (Alcohol Use Disorder Identification Test) questionnaire.

Chi-square tests were conducted to evaluate the association between sociodemographic factors and alcohol use. Significant factors from would be included in the multiple logistic regression model in which the outcome variable includes the low-risk group and the hazardous/dependence risk group.

The study population included 715 students, in which, 62,9% were self-reported of using alcohol within the past 12 months. Using the AUDIT score, participants were categorized into four levels: 0 to 7 indicated low risk (84,9%), 8 to 15 indicates increasing risk (14,1%); 16 to 19 indicated higher risk (0,4%) and greater than 20 indicated possible dependence (0,6%).

According to the regression model, males experienced greater odds of hazardous or dependence risk than female students [OR: 2,868 (1,801-4,565)]. Students who lived with one group of subjects (family members, friends, partners, etc.) for the past 12 months seemed to have higher odds of hazardous or dependence risk than the other group [OR: 2,216 (1,211-4,225)]. Students with more than one group of subjects invited to use alcohol seemed to have higher odds of hazardous or dependence risk [OR: 0,630 (0,401-0,991)]. Finally, students who considered using alcohol for socialize purpose had greater odds of hazardous or dependence risk [OR: 3,610 (2,262-5,761)].

Gender, co-living partner, and social networking are potential influences alcohol consumption among health science students. Mentioned factors would contribute to future local and national health promotion programmes among students in Vietnam.

A magyar lakosság hát-, derék-, valamint nyakfájdalmainak feltérképezése és előfordulási gyakoriságának vizsgálata

Szerző: Fehér Zsófia Luca, Hankovszki András Dávid

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és betegellátás alapszak, Gyógytornász szakirány; Ápolás és betegellátás alapszak, Dietetikus szakirány, III. évfolyam, nappali tagozat

Témavezető: Szöllősi Gergő József

A derék-hát-, valamint a nyaki fájdalom nagyban meghatározza az emberek mindennapjait, mely a hosszú órákon át történő üléstől, helytelen alváspozíciótól, nem megfelelő testmozgástól, esetleg megemelkedett testtömegetől, valamint több egyéb tényező hatásától is kialakulhat.

Vizsgálatunk célkitűzése az volt, hogy megismerjük azon tényezőket, amellyel a hát-, derék vagy nyakfájdalmak összefüggésben állhatnak, ezáltal körvonalazva rizikócsoportokat, esetleges protektív tényezőket az Európai lakossági egészségfelmérés 2009-2014-2019-es felmérései alapján. Az adatok leíró jellegű elemzése Khí-négyszet próbák segítségével történt, valamint az összefüggések vizsgálatát többváltozós logisztikus regressziós modell segítségével állapítottuk meg az R statisztikai program segítségével.

A hazai lakosságra reprezentatívnak tekinthető Európai lakossági egészségfelmérés 2009-2014-2019-es összevont adatbázisában adattisztítást követően 15234 válaszadó adata szerepelt, melyet felhasználtunk vizsgálatunkhoz (2009: 4685 fő; 2014: 5392 fő; 2019: 5157 fő). Az összevont adatbázisban a válaszadók 33%-nak (5007 fő) vannak hát-derék fájdalmai és 16%-nak (2439 fő) nyaki fájdalmai. A derék-hát fájdalommal küzdők száma az idő előrehaladtával stagnálást mutatott, míg a nyaki fájdalomban szenvedők aránya az idő előrehaladtával csökkent. A korcsoportok tekintetében a 65 év feletti körében fordult elő legnagyobb arányban mind a derék-hát, mind a nyaki fájdalom. A nemeket vizsgálva látható volt, hogy a nőkre jellemzőbbek voltak ezen fájdalmak (derék-hát: 35%; nyak: 19%), mint a férfiakra (derék-hát: 31%; nyak: 12%). A BMI tekintetében a túlsúlyos-elhízott személyek 38%-a szenved derék-hátfájdalmakkal, és 18%-a nyaki fájdalomtól. Megfigyelhető volt mindemellett az is, hogy azon személyek, akik fizikailag inaktívak voltak körükben 42%-a számolt be derék-hátfájdalmáról és 21%-a nyaki fájdalomról, ezzel szemben, akik egészségjavító fizikai aktivitást végeztek csupán 29%-nak volt derék-hátfájása, és 14%-nak nyaki fájdalma.

Eredményeink alapján látható, hogy a hát-, derék, valamint nyakfájdalmak prevalenciája relatíve magas a hazai lakosság körében, a fizikai aktivitás protektív szerepe pedig beigazolódott. Adataink alapján kijelenthetjük, hogy a gyógytornászok egészségjavító, egészségfejlesztő szerepe kiemelt fontosságú a hazai népegészségügy területén a különböző mozgásszervi problémák csökkentése érdekében.

A magyar lakosság dohányzási szokásainak vizsgálata

Szerző: Gyüre Blanka, Hankovszki András Dávid

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és betegellátás alapszak, Dietetikus szakirány, III. évfolyam, nappali tagozat

Témavezető: Szöllősi Gergő József

A dohányzás évente több mint 8 millió ember halálát okozza. Ebből több mint 7 millió haláleset közvetlen dohányzás következménye, míg körülbelül 1 millió haláleset a nemdohányzók passzív dohányzásának következménye. Tovább súlyosbítja a helyzetet az a tény, hogy 2020-ban a világ népességének 22,3%-a dohányzott, a férfiak 36,7%-a és a nők 7,8%-a.

Vizsgálatunk célkitűzése az volt, hogy feltárjuk a dohányzással összefüggésben álló tényezőket az Európai lakossági egészségfelmérés 2009-2014-2019-es felmérései alapján. Az adatok leíró jellegű elemzése Khí-négyzet próbák segítségével történt, valamint az összefüggések vizsgálatát többszörös logisztikus regressziós modell segítségével állapítottuk meg az R statisztikai program segítségével.

A hazai lakosságra reprezentatívnak tekinthető 2009-es adatbázisban adattisztítást követően 4551 fő, a 2014-es adatbázisban 5385 fő, a 2019-es adatbázisban pedig 5107 fő adatai szerepeltek. Összevont adatbázisunkban, így 15043 válaszadó adatait elemeztük. Az összevont adatbázisban 4272 fő (28%) válaszolta azt, hogy dohányzik, és 10771 fő (72%) azt, hogy nem dohányzik. 2009-ben volt a legmagasabb a dohányzók aránya (31%), míg 2019-ben a legalacsonyabb (27%). A korcsoportok tekintetében a 18-34 évesek közül 38% (1338 fő) dohányzik, a 35-64 éves korcsoportban 32% (2497 fő) dohányzik és a 65 év feletiek csupán 12%-a vallotta magát dohányzónak. A nemeket vizsgálva a férfiak 34%-a, míg a nők 24%-a vallotta magát dohányzónak. Az alapfokú iskolai végzettségűekhez képest a felsőfokú iskolai végzettségűek közül fele annyian dohányoznak (alapfokú: 32%; felsőfokú: 16%). A régiók közül az Észak-Magyarországon élők voltak legnagyobb arányban dohányzók (34%), ezzel szemben Nyugat-Dunántúlon volt ez az arány a legalacsonyabb (24%).

Eredményeink alapján látható, hogy a vizsgált rétegekben relatív magas a dohányzás előfordulása, valamint, hogy az életkor előrehaladtával csökkent valamelyest a dohányzók aránya, de még mindig fellelhetőek komolyabb rizikócsoportok. Ezen rizikócsoportok feltérképezése, valamint körükben a dohányzással összefüggésben álló tényezők azonosítása kiemelt népegészségügyi feladat.

A hazai lakosság méhnyak-, emlő- és vastagbélszűrésen való megjelenésének vizsgálata

Szerző: Pataki Jenifer, Hankovszki András Dávid

*Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Népegészségügyi mesterképzési szak (MSc);
Ápolás és betegellátás alapszak (BSc), dietetika szakirány, II. évfolyam/III. évfolyam,
levelező / nappali tagozat*

Témavezető: Szöllősi Gergő József

A különböző daganatos megbetegedések világszerte a vezető halálokok közé tartoznak. Az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint 2020-ban közel tíz millió – majdnem minden hatodik – haláleset valamilyen daganat következtében történt. A betegség korai felismerésében kulcsfontosságú szerepet töltenek be a népegészségügyi szűrések.

Vizsgálatunk célkitűzése egyrészt a szűréseken való részvétel előfordulási gyakoriságának megállapítása, továbbá a szűréseken való részvétel háttérben álló tényezők azonosítása a hazai lakosság körében.

Elemzésünk során a hazai felnőtt lakosságra reprezentatív Európai lakossági egészségfelmérés 2014-es és 2019-es adatbázisainak összekapcsolt kérdéseit használtuk. A kategorikus adatok elemzése előfordulási gyakoriságok számításával történt, az összefüggések vizsgálata pedig többszörös logisztikus regressziós modellek segítségével valósult meg.

Az adattisztítást követően az adatbázisban 10 644 fő adatai szerepeltek, ebből 5 737 nő (54%) és 4 907 férfi (46%) válaszadó volt. A népegészségügyi szűrések szempontjából érintett korcsoportok tekintetében a nők közül 3 678-an tartoztak a 25-65 éves korosztályba. Közülük 3 460-an (94%) már vettek részt valaha méhnyakszűrésen, 2 743-an (75%) pedig három éven belül. A 45 és 65 év közötti korcsoportba 2 001 nő válaszadó volt, melyből 1 758-an (88%) jártak már emlőszűrésen, 1 283-an (64%) két éven belül. A vizsgálatban részt vevő 50 és 70 év közötti 3 680 fő nő és férfi közül 711-en (19%) vettek már részt vastagbélszűrésen, két éven belül viszont mindössze 155 fő (4%).

Eredményeink alapján látható, hogy élettartam-prevalenciát tekintve a méhnyak- és emlőszűrés esetében magas részvételi arány volt megfigyelhető. Fontos azonban megjegyezni, hogy az ajánlott két-, illetve három éven belül történő részvételi arányt mindhárom szűrés esetében szükséges lenne növelni.

Annak érdekében, hogy minél magasabb legyen a várható élettartam, valamint csökkenjen az egészségügyi ellátórendszerre nehezedő teher, kiemelt népegészségügyi feladat a szűréseken való részvételi arány növelése a hazai lakosság körében.

A magyar lakosság elégedettsége az egészségügyi ellátásokkal kapcsolatban az Európai lakossági egészségfelmérés alapján

Szerző: Hankovszki András Dávid, Pataki Jenifer

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és betegellátás alapszak, Dietetikus szakirány; III. évfolyam, nappali tagozat és Népegészségügyi mesterképzési szak (MSc), II. évfolyam, levelező tagozat

Témavezető: Szöllősi Gergő József

Az egészségügyi ellátásokkal való elégedettség összefügg a betegségekből való felgyógyulással, képet ad az orvos-beteg kapcsolatáról, valamint fontos iránymutató a minőségfejlesztési célok meghatározásában, programfejlesztésekben.

Vizsgálatunk során szerettük volna megismerni a hazai lakosság egészségügyi ellátásokkal való elégedettségét és annak változását az Európai lakossági egészségfelmérés 2009-es és 2019-es felméréseinek segítségével. A felmérésben a kórházi-, háziorvosi ellátással és a sürgősségi mentőszolgálat munkájával való elégedettséget felmérő kérdéseket vizsgáltuk meg. Az adatok leíró jellegű elemzése Khí-négyzet próbák segítségével történt, valamint az összefüggések vizsgálatát többváltozós és többszörös logisztikus regressziós modellek segítségével állapítottuk meg az R statisztikai programban.

A hazai lakosságra reprezentatívnak tekinthető 2009-es adatbázisban az adattisztítást követően 4514 fő, a 2019-es adatbázisban pedig 4830 fő adatai szerepeltek. A két adatbázis adatait összevont formában használtuk fel elemzésünk során. A kórházi ellátással való elégedettség kapcsán szignifikáns ($p < 0,001$) különbség volt megfigyelhető a két év tekintetében (2009: 1956 fő, 49%; 2019: 1587 fő, 40%). A háziorvosi ellátással való elégedettség aránya 2009-ben 83% volt (3669 fő), mely 2019-re szignifikánsan ($p = 0,023$) 81%-ra csökkent (3705 fő). A sürgősségi mentőszolgálat munkájával való elégedettség tekintetében az éveknél az idő előrehaladtával szignifikáns ($p < 0,001$) különbség volt megfigyelhető, mely alapján 2009-ről 2019-re az elégedettségi szint emelkedése volt megfigyelhető (2009: 1485 fő, 63%; 2019: 1072 fő, 75%).

Eredményeink alapján látható, hogy a magyar lakosság a háziorvosi ellátással, valamint a sürgősségi mentőszolgálat munkájával a legelégedettebb, de emellett megfigyelhető az is, hogy a kórházi ellátással való elégedettség viszonylag alacsony volt. A kórházi egészségügyi szolgáltatások a szakellátás fő színtere, ezért kiemelkedő népegészségügyi feladat ezen ellátórendszerrel való elégedetlenség hátterében álló tényezők azonosítása a szolgáltatás minőségének javítása érdekében.

A jogi háttér és a védőoltásokkal kapcsolatos attitűd összefüggéseinek vizsgálata Magyarországon és Romániában

Szerző: Kócza Enikő Mária

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi szervező alapszak, III. évfolyam, levelező tagozat

Témavezető: Paulikné Varga Barbara

A védőoltás a tudomány egyik legnagyobb vívmánya. Segítségével rengeteg súlyos, korábban halálos kimenetelű betegség vált megelőzhetővé. Az egyetemi éveim alatt Megelőző orvostan és népegészségtan órán tudatosult bennem, hogy hazámban, Romániában és Magyarországon különböző jogszabályi háttérrel bír az oltás szabályozása. Magyarországon a gyermekkori oltások kötelező jellegűek, azonban Romániában a jogszabályok nem az oltási kötelezettséget írják elő, hanem csupán a házi orvosoknak azon kötelezettségét, hogy ingyen hozzáférhetővé tegyék a Nemzeti Immunizációs Naptárban szereplő oltásokat a gyermekek számára. Három gyermek édesanyjaként rendkívüli motivációval rendelkeztem a kutatás elkezdésére és lefolytatására.

Kutatásomban arra keresem a választ, hogy a jogi háttér, mely merőben különbözik e két országban, milyen mértékben befolyásolja a szülőket abban, hogy beoltassák-e gyermekeiket vagy sem. A kvantitatív kutatás kérdőíves mintavételi formáját használtam. A Google Drive felületén két saját készítésű űrlapot szerkesztettem (mindkét országnak megfelelően saját anyanyelven), melyekben az adatgyűjtés anonim és önkéntes módon történt. Kérdőívemre összesen 107 válasz érkezett Magyarországról és 130 Romániából. A magyarországi kérdőívek közül 1 került törlésre, mivel kitöltője nem él életvitelszerűen az országban.

A válaszokból kitűnik, hogy bár Romániában a gyermekkori védőoltás jelen pillanatban még opcionális jellegű, mégis magas arányú a támogatottsága a kötelező jellegű rendszer bevezetésének. A térítéses oltások iránt Magyarországon jelentős a kereslet. A válaszadók közel egy harmada azonban kiemelte, hogy ezen oltóanyagoknak magas az árak. A HPV elleni oltás esetében Magyarországon a válaszadók a mellékhatások és a hosszú távú következmények miatti aggodalmukat hangsúlyozták, míg Romániában az információ hiánya lett nyomatékosítva. Aggodalomra adhat okot azon válaszadók aránya, akik az oltások kérdésében internetes forrásokra alapuló önálló kutatásokat végeznek. Mindkét országban, az egészségügyi rendszer képviselőibe vetett bizalom a legmagasabb a megkérdezettek körében. Ezen belül a legmagasabb szintű bizalom a házi gyerekorvosé, illetve a házi orvosé.

Társadalomtudományi II. szekció

A gyermekek egészségi állapotának és mentális nehézségeinek vizsgálata a 2019-es Európai lakossági egészségfelmérés adatai alapján

Szerző: Bécsi Beáta, Kiss Balázs

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi gondozás és prevenció alapszak, Népegészségügyi ellenőr szakirány, III. évfolyam, nappali tagozat

Témavezető: Szöllősi Gergő József

A modern és felgyorsult életvitelhez egyre inkább hozzátartoznak a korán kialakuló, életmóddal összefüggő civilizációs betegségek mellett a különböző mentális problémák, úgy, mint a depresszió, figyelemzavar vagy az indulatkezelési problémák. Ez a gyermekekre még nagyobb veszélyt jelent, hiszen a későbbi felnőtt életükre is hatással van és problémát jelenthet, akár a munkahelyen, akár a személyes kapcsolatok terén.

Ezért kutatásunkban azt a célt tűztük ki, hogy meghatározzuk a gyermekek egészségi állapotát befolyásoló tényezőket, kiemelt hangsúlyt fektetve a szülők egészségi állapotára és szocio-demográfiai helyzetére vonatkozóan.

Adataink a 2019-es Európai lakossági egészségfelmérésből (ELEF) származtak. Az adatok elemzése Khí-négyzet próbák segítségével történt meg.

Mintánkat 5603 személy adatai alkották, ebből 775 (14%) személy töltötte ki a gyermekmodult. A 775 gyerek közül 374 (48%) lány és 401 (52%) fiú volt. A modult kitöltő válaszadók közül 336 (43%) férfi, 439 (57%) nő volt. A válaszadók közül 134 (17%) főnek volt alapfokú, 409 (53%) főnek középfokú, 232 (30%) főnek pedig felsőfokú végzettsége. A válaszadók 524 gyermek esetében válaszolták meg a gyermek szorongására, ingerlékenységére, nyugtalanságára vonatkozó kérdést. Ezek közül 311 főnek volt már szorongása, érezte magát ingerlékenynek, szorongónak, ami a résztvevők 59%-a, míg 213 gyermeknek, tehát a válaszok 41%-ánál soha nem volt ilyen probléma. Eredményeink alapján szignifikáns ($p < 0,001$) különbség volt látható a nyugtalanság és ingerlékenység előfordulási gyakoriságát illetően, ugyanis az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező szülőknek 51%-ban, a középfokú iskolai végzettséggel rendelkező szülőknek 55%-ban, a felsőfokú végzettséggel rendelkező szülőknek pedig 72%-ban volt szorongás vagy nyugtalanság felfedezhető a gyermekeik körében.

A vizsgálat alapján kijelenthetjük, hogy a szülő iskolai végzettsége hatást gyakorol a gyermekek pszichés és egészségi állapotára, ezért kiemelten fontos a primer prevenció és az egészségfejlesztés és egészségnevelés a gyermekek és a családok körében egyaránt.

Illatterápia - az illatok szerepe és terápiás lehetősége a várandósság és posztpartum időszakában

Szerző: Beleznai Ágnes

*Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi Gondozás és Prevenció
Alapszak, védőnő szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat*

Témavezető: Dr. Sárváry Andrea

Hazánkban is növekvő népszerűségnek örvend a komplementer medicina körébe tartozó aromaterápia, amelynek alkalmazása a várandósság és posztpartum időszakában dinamikusan növekvő tendenciát mutat. Az illóolajok használata azonban, a tudományosan is alátámasztott előnyei mellett nem megfelelő használat esetén veszélyeket is rejt. A védőnők bizalmi helyzetükből adódóan, a megfelelő tudás birtokában nem csak tanácsot nyújthatnak, hanem a helytelen alkalmazás következményeire is fel tudják hívni a figyelmet, megelőzve ezzel a káros következmények kialakulását.

Célom volt, kideríteni, hogy a védőnők és a várandósság/posztpartum időszakában lévő nők számára mennyire ismert az aromaterápia, mint lehetséges terápiás eszköz; mennyi és milyen tudással rendelkeznek; tisztában vannak-e az előnyökkel, lehetséges veszélyekkel; a védőnők javasolják-e az illóolajok használatát, illetve adnak-e tanácsot; mely területeken alkalmazzák/javasolják az illóolajokat; illetve amennyiben alkalmazzák/javasolják, van-e terület, ahol nem, miközben bizonyítottan hatásos lenne; a védőnők bővítenék-e ismereteiket?

Módszer: A védőnők (N=117), és a gravidák/posztpartum időszakában lévő nők (N=94) egyedi szerkesztésű, önkitöltős kérdőívet töltöttek ki. A statisztikai elemzés során leíró statisztikai módszereket használtam, az eredmények PSPP program használatával kerültek feldolgozásra.

Eredmények: A védőnők 67,5%-a ajánlotta már gondozottjának az illóolajok használatát, miközben 66,7%-a (78fő) általános tudása, 63,3%-a (74fő) a biztonságos használat kapcsán véli kevésnek ismereteit, ugyanakkor 88,9%-a szívesen képezné magát. A gravidák/posztpartum időszakában lévők 48,3%-a nem gondolja, hogy védőnője releváns ismerettel bír és fontosnak véli, hogy az illóolajok biztonságos használata kapcsán a védőnők releváns ismerettel rendelkezzenek a várandósság (77,7%) és posztpartum (80,9%) időszakra vonatkozóan.

Következtetések: Az illóolajok alkalmazása mindkét célcsoportban gyakori, de az alkalmazási terület szűkösebb, mint ami a kutatási eredménnyel igazoltan lehetséges lenne. Biztonságos használata a megfelelő ismeret hiányában veszélyeket rejthet magában.

A hazai lakosság önellátását és fizikai aktivitását befolyásoló tényezők és azok eloszlásának vizsgálata

Szerző: Kiss Balázs, Bécsi Beáta

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi gondozás és prevenció alapszak, Népegészségügyi ellenőr szakirány, III. évfolyam, nappali tagozat

Témavezető: Szöllősi Gergő József

A mozgásszegény életmód és az elhízás egyre több embert érint hazánkban, továbbá számos betegség jelentős rizikótényezője a fizikailag inaktív életmód és így az elhízás is.

Kutatásunk során arra a kérdésre keressük a választ, hogy az önellátással és a fizikai aktivitással kapcsolatos problémák milyen előfordulási gyakorisággal jelennek meg, valamint, hogy az évek alatt javult-e a helyzet vagy sem.

A Központi Statisztikai Hivatal által kivitelezett Európai lakossági egészségfelmérés kérdőíveinek megválaszolt kérdéseiből származó adatok alkották adatbázisunkat. Az önellátással kapcsolatos tevékenységek a következők voltak: étkezéssel kapcsolatos nehézségek, ágyba vagy székbe történő leüléssel való problémák, öltözködéssel kapcsolatos nehézségek és tisztálkodási vagy azt érintő problémák. A fizikai aktivitás mérése az International Physical Activity Questionnaire (IPAQ) kérdőív segítségével történt meg. Az adatok leíró jellegű elemzése 95%-os megbízhatósági tartományok segítségével történt.

Az összekapcsolt adatbázisban 10654 személy adatai szerepeltek, 4870 (46%) férfi és 5784 (54%) nő adatai kerültek elemzésre. A fizikai aktivitás alapján kedvezőtlen trend volt látható, ugyanis 2009-ben az egészségjavító fizikai aktivitást a minta 49,5%-a [48%-51%] végzett, 2019-ben pedig 20,3%-ra [19%-21%] csökkent. Az otthoni önellátással kapcsolatos tevékenység terén az ágyból felkelési-lefekvési nehezítettséggel rendelkezők helyzete javult szignifikánsan 2009-hez képest 2019-ben, ugyanis 2009-ben 12% [11%-13%] a probléma előfordulási gyakorisága, amely 2019-ben: 8%-ra [7%-9%] változott.

A vizsgált két -tíz éves időintervallumot lefedő- keresztmetszeti adatbázisban több esetben enyhe javulás volt tapasztalható az önellátási problémákat illetően, mint például étkezés, öltözködés, WC-használat és fürdés terén, de a korlátozások így is a lakosság jelentős részét érintették, valamint a változások több esetben nem voltak statisztikailag igazoltak. A korlátozottság csökkentése és az egészségfejlesztés érdekében az egészségjavító, rendszeres testmozgás végzése propagálásra szorul.

Az orvosi kannabisz alkalmazása a modernkori orvostudományban

Szerző: Papp Levente

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam

Témavezető: Pályiné Dr. Krekk Zsuzsanna

Bevezetés: Az utóbbi években világszerte egyre népszerűbbé kezdett válni az orvosi kannabisz a terápiás eljárásokban. Az Amerikai Egyesült Államokban, pedig már évtizedek óta hasznosítják a kannabidiolt különböző kórképek terápiájában.

Célkitűzés: Kutatásom célja bemutatni a kannabisz és marihuána növények közötti különbségeket, szemléltetni a kannabisz terápiás hatásait, ismertetni, hogy milyen kórképekben hatásosak a kannabisz alapú gyógyszerek, illetve, hogyan fejtik ki hatásukat a szervezetben belül. A dolgozat egyik fő témája a kannabisz terápia hatékonysága és jelenlegi elterjedtsége.

Anyag és módszer: Kutatásomhoz módszerként a tudományos forráskutatást választottam. A célom eléréséhez a már elvégzett kannabisszal és marihuánával kapcsolatos kutatásokat, kísérleteket vizsgáltam, elemeztem.

Eredmények: A kutatások eredményei alapján kijelenthető, hogy van terápiás potenciálja a kannabisz alapú gyógyszereknek, és a kannabinoidoknak, számos kórképben hatásosnak bizonyultak. Számottevő bizonyíték állt rendelkezésre arról, hogy krónikus fájdalom kezelésére, súlyos gyermekkori epilepszia esetén eredményes a kannabisz terápia.

Következtetések: Az eddigi kutatási eredmények azt mutatják, hogy bizonyos kannabinoidok terápiás alkalmazása hatékony. A jövőbeni kutatások a kannabisz és a kannabinoidok hatásairól pedig szintén hozzájárulhatnak majd annak meghatározásához, hogy mely kannabinoid, milyen tünetek vagy betegségek esetén nyújthat hatékony kezelést vagy kiegészítő terápiát.

Kulcsszavak: kannabisz, marihuána, terápia, hatékonyság

Egészségműveltség jelentősége a stroke prevenciójában

Szerző: Sápiné Domokos Irma

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat

Témavezető: Barth Anita, Szöllősi Gergő József

Bevezetés: Kiemelten fontos a szív- és érrendszeri megbetegedések, különösen a stroke prevenciója, figyelembe véve a magas morbiditási, valamint mortalitási mutatókat.

Célkitűzés: Kutatásom célja felmérni a stroke-ban még személyesen nem érintett, 18 év feletti egyének egészségműveltségi szintjét és megvizsgálni van-e összefüggés az egészségműveltségi szint és a szocio-demográfiai és gazdasági tényezők, a betegség-specifikus (stroke) ismeretek, az egészség szubjektív megítélése és a jóllét között.

Anyag és módszer: Kvalitatív kutatási módszerként a kérdőíves vizsgálatot választottam. A kérdőív az alábbi területekre vonatkozó kérdéseket tartalmazott: szocio-demográfiai és gazdasági tényezők, betegség-specifikus (stroke) ismeretek, egészség szubjektív megítélése, jóllét, egészségműveltség. A jóllét a WHO 5 tételes általános jóllét skálájával, az egészségműveltség pedig a HLS-EU-Q16 kérdőív segítségével került felmérésre. Statisztikai módszerként leíró statisztikát, valamint többváltozós logisztikus regressziót alkalmaztam.

Eredmények: A vizsgálatban 272 fő vett részt (nő: 84,93%, n=231; férfi: 15,07%, n=41. Többségük városban él (n=178, 65,44%), középfokú iskolai végzettséggel rendelkezik (n=184, 67,64%) és teljes munkaidőben foglalkoztatott (n=202, 74,26). A résztvevők 47,06%-a (n=128) úgy vélte nagyon sokat, további 43,75%-a (n=119) pedig úgy, hogy sokat tehet saját egészségi állapota érdekében. A WHO általános jóllét skálán a teljes minta átlaga 8,42 (szórás: 2,86) volt. A legtöbb információt a résztvevők az internetről szerezték (n=101, 37,13%). A tudásszint felmérő teszten a résztvevők nagyon jó eredményeket értek el. A résztvevők 62,87%-a (n=171) megfelelő, 26,47%-a (n=72) problémás, míg 10,66%-a (n=29) elégtelen egészségműveltség kategóriába került. A zavaró tényezőkre korrigált jóllét skála eredménye alapján azt találtam, hogy ahogyan nő a skálán elért pontszám 1-gyel, úgy 9%-kal nagyobb volt az esélye annak, hogy az egészségműveltség megfelelő legyen (EH=1,09; p=0,049).

Következtetések: Az egészségműveltség a jóllét fenntartásának egyik fontos tényezője éppen ezért kiemelt jelentőségű ennek fejlesztése, melyben az egészségügyi szakembereknek kulcsfontosságú szerepük van.

Kulcsszavak: stroke, egészségműveltség, jóllét, edukáció

A BSc ápoló szerepe a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek egészségügyi ellátása kapcsán

Szerző: Szabó Csilla Valéria

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat

Témavezető: Barth Anita, Dr. Petlyánszki Gábor

Bevezetés: Az elmúlt időszak a COVID-19 pandémia a rendőrség alapfeladatának ellátásán túl, plusz terhet jelentettek a járvány miatt kapott feladatok, amelyek hozzájárultak a sikeres védekezéshez.

Célkitűzés: Kutatásom célja egyrészt bemutatni a rendőrök életminőségét vizsgáló kutatási eredményeket, a sportolási és életmódszokásokat, különös hangsúlyt fektetve a mentális és lelki egészség kérdéskörére és a legmeghatározóbb stresszorokra, kitérve az egészségfejlesztés és egészségvédelem területére e speciális csoporton belül. Célom továbbá a BSc ápoló szerepének bemutatása a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek egészségügyi ellátása kapcsán. Mindezzel szeretném az egészségügy e fontos területére is felhívni a figyelmet.

Anyag és módszer: Módszerként a tudományos forráskutatást választottam. A témával kapcsolatosan egyrészt áttekintettem az ehhez kapcsolódó törvényeket, rendeleteket, jogszabályokat, valamint azokat a kutatásokat, amelyek a Magyarországon dolgozó rendőrök egészségi állapotát, életminőségét vizsgálják, elemzik.

Eredmények: Kutatások eredményei alapján elmondható, hogy a rendőrök egészségi állapota elmarad az optimálistól. Közöttük is magas a túlsúlyos, a dohányzó, a hypertoniában szenvedő beteg, illetve az izom-ízületi bántalom is magas arányban fordul elő. A fitességi állapotuk javításra szorul, de a sportolási szokásaik jobbak, mint az átlag lakosságé. A rendőri munka fokozott pszichés megterhelést és igénybevételt jelent. A leggyakrabban előforduló stresszorok között említhető, a túl hosszú munkaidő, a munkaidő kiszámíthatatlansága, a létszámhiány, a szabadidő tervezésének nehézségei.

Következtetések: Az időszakosan, rendszeresen végzett alkalmassági vizsgálatok során, az alapellátó orvossal és egészségügyi dolgozóval történő személyes találkozások kiváló alkalmat kínálnak a rendőrök számára a személyre szabott egészségfejlesztési terv készítésének, edukációnak, amely a későbbi egészségmegőrzésében jelentős szerepet játszik, és amelyben a BSc ápoló szerepe kiemelt fontosságú.

Kulcsszavak: rendőrség, stressz, egészségmegőrzés, edukáció, prevenció

Influenza elleni átoltottság vizsgálata kardiovaszkuláris betegek körében az Európai lakosság egészségfelmérés adatai alapján

Szerzők: Virágh Anett, Tóth Diána

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi gondozás és prevenció alapszak, Népegészségügyi ellenőr szakirány, II. évfolyam, nappali tagozat

Témavezető: Szöllősi Gergő József

A szív- és érrendszeri betegségek a vezető halálok közé tartoznak világszerte, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) becslései szerint évente 17,9 millió ember életét követelik a kardiovaszkuláris megbetegedések. A betegség népegészségügyi jelentőségéhez hozzájárul az is, hogy a kardiovaszkuláris betegek körében az influenza elleni átoltottságnak legalább 75%-ot kellene elérnie, hiszen körükben magasabb a súlyos szövődmények és a halálozás kockázata az influenza járványok ideje alatt.

Vizsgálatunk elsődleges célkitűzése, hogy meghatározzuk a kardiovaszkuláris betegségekben szenvedő magyar lakosság körében az influenza elleni átoltottság mértékét, ezt követően pedig azonosítani az átoltottság mértékét befolyásoló tényezőket. Vizsgálatunk során az Európai lakossági egészségfelmérés (ELEF) adatait használtuk fel, amely a hazai lakosságra reprezentatívnak tekinthető.

Az adatokat az ELEF 2009 (n=5051), 2014 (n=5825) és 2019-es (n=5584) összekapcsolt adatbázisa szolgáltatta, amely 16460 fő adatait tartalmazta, amelyből 6430 fő szenvedett kardiovaszkuláris betegségben, tehát a kardiovaszkuláris megbetegedések prevalenciája az adathalmazban összesítve 39% volt. A 2009-es évben a betegség prevalenciája 40%, a 2014-es évben 36%, amely 2019-re 41%-ra emelkedett. Az influenza elleni átoltottság mértékét illetően, az adott betegcsoportban szignifikáns ($p=0,048$) csökkenés volt tapasztalható, mely szerint a 2009-es évben az influenza elleni átoltottság mértéke 24% (n=487) volt, amely a 2014-es (n=474) évre vonatkozóan 22%-ra csökkent, a 2019-es évben pedig 21%-ra (n=473) csökkent. Ezáltal jól körvonalazódik, hogy az átoltottsági arány jelentősen elmarad a WHO által definiált ideális 75%-os átoltottsági aránytól.

Eredményeink alapján kijelenthetjük, hogy a kardiovaszkuláris megbetegedések előfordulása rendkívül magas hazánkban, azonban ezen fokozott kockázattal rendelkező csoport körében az influenza elleni átoltottság sem összességében, sem pedig évenkénti rétegzés során nem mutatott kedvező adatokat. Ezért kiemelt népegészségügyi feladatként jelenik meg hazánkban, hogy az influenza elleni átoltottságot emeljük a betegségteher csökkentése érdekében.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében élő sajátos nevelési igényű 12-18 éves korú fiatalok életmódja

Szerző: Zagyva Ildikó

*Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi Gondozás és Prevenció
Alapszak, védőnő szakirány, IV. évfolyam, nappali tagozat*

Témavezető: Barabás Ágota

Hazánk lakosságának egészségi állapota jelenleg nem éri el azt a szintet, mely az ország társadalmi-gazdasági fejlettségétől elvárható lenne. A születéskor várható élettartam elmarad az Európai Unió tagországaihoz képest. A nők születéskor várható átlagos élettartama 2021-ben 79,1 év, a férfiaké 72,3 év volt. Magyarországon a nem fertőző, krónikus betegségek jelölhetők meg főként a halálokok között, melyek az életmóddal összefüggésbe hozhatók. Különböző életmódbeli kockázati tényezők befolyásolják a lakosság egészségi állapotát, mint a fizikai aktivitás hiánya, az egészségtelen táplálkozás, valamint az élvezeti szerek fogyasztása. A gyermekek körében is súlyosbodó probléma a helytelen életmód, minden ötödik 15 éves korú fiatal túlsúlyos. A HBSC vizsgálat 2017/2018-as adatai alátámasztják a fizikai aktivitás hiányát a serdülőkorú diákoknál. A kutatásban résztvevő tanulók 17,9%-a mozog eleget, míg 30,3%-a nagyon keveset mozog. A hátrányos helyzet társadalmilag, gazdaságilag és egészségügyileg is negatív hatásokkal bír. Az egyik leghátrányosabb helyzetű csoport a fogyatékossgal élők csoportja, akik egészségi állapotára és megbetegedéseire vonatkozóan is kevés adat áll rendelkezésre.

Jelen kutatás célja a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében élő, sajátos nevelési igényű serdülőkorú gyermekek egészségmagatartásának vizsgálata, az életmódjukat befolyásoló tényezők azonosítása. A vizsgálat során a kérdőíves adatfelvétel módszerét alkalmaztuk, mely kérdezőbiztos segítségével történt. 239 darab kérdőívet sikerült felvennünk. Eredményeink alapján megállapítható, hogy a helytelen táplálkozási szokások az általunk megkérdezett fiatalok esetében is fennállnak, a rizikómagatartások előfordulása viszont kedvezőbb az országos átlaghoz képest. A fizikai aktivitás, a rendszeres sporttevékenység alacsony az általunk megkérdezettek körében. A túlsúly a fogyatékossgal élők közt is aggasztó mértéket ölt. Gyermekekben fontos megalapozni az egészséges életmódra nevelést, mely a fogyatékossgal élő személyek körében kiemelt fontossággal bír.

Kulcsszavak: egészségmagatartás, sajátos nevelési igény, fizikai aktivitás

HPV-fertőzéssel kapcsolatos ismeretek a méhnyakrákszűrésre jelentkező nők körében Románia központi régiójában

Szerző: Hella Anita, Darvas Apollónia

Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi szolgáltatások és politikák szak, II. évfolyam

Témavezető: Dr. Sántha Ágnes

A méhnyakrák világszerte a nőket érintő egyik leggyakoribb rosszindulatú daganatos betegség, amely az összes rákos megbetegedés mintegy 8%-át teszi ki. Románia második helyen áll a méhnyakrák előfordulási gyakoriságában és az első a halálozási arányban az Európai Unióban. Rendszeres szűréssel és védőoltással megelőzhető lenne, viszont ezt a lehetőséget gyakran nem használják ki a szűrés kínálatában és keresletében tapasztalható egyenlőtlenségek miatt.

Ez a lemaradás Románia geopolitikai helyzete és gazdasági helyzete mellett az egészségügyi rendszer fejlettségéből, a szűrés mint szolgáltatás elérhetőségéből és pontosságából, illetve a célcsoporttal való kapcsolatfelvételtől is adódhatnak. Másrészt a célcsoport egészségtudatossága, társadalmi-gazdasági státusza, tájékozottsága, tudása a szűrővizsgálatok tartalmáról, előnyeiről és lehetséges ártalmairól is hatással van a felajánlott szűrés elfogadására.

Módszerek és eszközök: Kérdőíves módszerrel 543 ingyenes méhnyakrákszűrésre érkezett nőtől gyűjtöttünk adatokat Románia központi régiójának három megyéjében. Kíváncsiak voltunk arra, hogy kinek a javaslatára jöttek el a szűrésre, és hogy befolyásolja-e a betegséghez való hozzáállásukat az, hogy az ismerőseik közt volt-e méhnyakrákkal diagnosztizált nő. Ugyanakkor megtudakoltuk objektív ismereteiket a HPV-vírusfertőzéssel kapcsolatban, valamint felmértük szubjektív egészségértésüket a HLS-EU-16 kérdéssorral.

Eredmények: A méhnyakrákszűrésen részt vet nők objektív ismeretei a HPV-fertőzésről és szubjektív egészségértésük összefügg. A védőoltás elfogadási aránya magasabb, ha a nők ismeretségi körében volt kimutatott méhnyakrákos megbetegedés.

Következtetések: A szervezett ingyenes szűrési alkalmak a hiányos egészségértésű nők számára is lehetőséget teremtenek a nőgyógyászati prevencióra, ami a méhnyakrák kialakulásának kockázatát csökkenti, illetve a betegség korai stádiumban történő felismerését teszi lehetővé.

Középiskolások ismeretei és attitűdjei a HPV-fertőzéssel és a méhnyakrákkal kapcsolatban

Szerző: Bereczki Andrea

Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi szolgáltatások és politikák szak, III. évfolyam

Témavezető: Dr. Sántha Ágnes

Bevezetés: A méhnyakrák a daganatos betegségek egyike, melynek az elhalálozását tekintve Románia az Európai Unió listavezetője. Napjainkban egyre kevesebb esetet figyelhetünk meg, mivel gyakoribbak a szűrések és fejlettebb a technológia és az orvosi tudás. A méhnyakrákot okozó HPV-vírus az esetek nagyobb százalékában szexuális úton terjed.

Kutatási cél: Kutatásomnak célja, hogy felmérjem az Erdélyben élő magyar anyanyelvű középiskolás lányok és fiúk (14-19 évesek) ismereteit a HPV-vírussal és a méhnyakrákkal kapcsolatban. A HPV-fertőzéssel kapcsolatos tudásukat, a méhnyakrák-szűréseken való részvételhez és a megelőzéshez való hozzáállásukat, a védőoltáshoz való hozzáállásukat, a nőgyógyászati szűrővizsgálaton való részvételük jellemzőit szeretném megismerni.

Kutatási módszer: Egy saját készítésű, standardizált, nyitott kérdésekből álló kérdőívet használtam, melynek a kitöltése önkéntes alapú és névtelen. A kérdőív 20 kérdésből áll, amiben a legtöbb kérdés a HPV-vírusfertőzés ismeretével kapcsolatos. A kérdőív kitöltése online platformon zajlik. Az adatfelvétel még folyamatban van, körülbelül 200 választ várok. Az adatokat az SPSS statisztikai program segítségével fogom elemezni.

Következtetések: A kutatásom által betekintést nyerhetünk a mostani fiatal generáció szexuális egészséggel kapcsolatos ismereteibe. Megtudhatjuk, hogy mennyire helyes a tudásuk a HPV vírus következményeivel kapcsolatban, milyen preventív magatartásformákat ismernek. Remélem, hogy eredményeim hasznosak lesznek a döntéshozók és az egészségfejlesztő szakemberek számára is, és fényt derítenek arra, hogy mennyire fontos a megelőzés és a betegségek következményeinek ismerete.

A betegtájékoztatással való elégedettség vizsgálata a magyar felnőtt lakosság körében

Szerző: Hudák Beáta

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat

Témavezető: Barth Anita

Bevezetés: A nem megfelelő minőségű és mennyiségű betegtájékoztatás következtében a betegek gyógyulása akadályokba ütközik, gyakrabban lép fel komplikáció, illetve az egészségügyi dolgozókkal szemben negatív viselkedési megnyilvánulásokat mutatnak.

Célkitűzés: Vizsgálatom célja, hogy felmérjem, mennyire elégedettek ma Magyarországon a betegek a tájékoztatás mennyiségével és minőségével.

Anyag és módszer: Kutatási módszerként az online kérdőíves módszert választottam, amely anonim és önkéntes volt minden résztvevő számára. Az adatok feldolgozása Microsoft Excel program segítségével valósultak meg. A Likert-skálák esetén átlag és szórás került kiszámításra, illetve a megadott értékek alapján a részarányok is kimutatásra kerültek.

A statisztikai összefüggések kimutatására a korrelációs együttható került alkalmazásra.

Eredmények: A vizsgálatban 229 fő vett részt. A kitöltők 80,78%-a (n=185) nő, 19,21%-a (n=44) férfi. Többségük városban lakik (86,46%, n=198), felsőfokú végzettséget tudhat magáénak (59,82%, n=137) és gazdaságilag aktívak (77,29%, n=177).

A betegtájékoztatással való elégedettség vizsgálata során a nem és az életkor nincs kifejezett hatással az elégedettségre, az iskolai végzettség viszont erősen korrelál azzal. Minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik valaki, annál elégedettebb a kapott tájékoztatással. A tájékoztatás hangulata és az elégedettség között erős kapcsolat került kimutatásra, azaz minél kellemesebb hangulatú volt a tájékoztatás, annál elégedettebbek voltak a betegek a kapott információkkal. A tájékoztatásra fordított idő mennyisége és a betegek elégedettsége között szintén szignifikáns kapcsolat mutatkozik. Minél több idő jut a betegre, annál elégedettebb a kapott információkkal és azok minőségével, mennyiségével.

Következtetések: A betegek tájékoztatáshoz való joga kiemelt fontosságú az egészségügyi ellátás során, mert a kapott tájékoztatás hatással van a beteg állapotára, életmódjára, gyógyulásának mértékére, önrendelkezési jogának gyakorlására. A megfelelő ismeretekkel rendelkező, tájékozott beteg pedig kevesebb terhet ró az egészségügyi ellátó rendszerre.

Kulcsszavak: betegtájékoztatás, elégedettség, idő, információ

Társadalomtudományi III. szekció

Digitalizáció és szemléletformálás a hospice ellátásban

Szerző: Bokorovics Tímea

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi szervező alapszak, ügyvitelszervező specializáció, II. évfolyam, levelező tagozat

Témavezető: Nádasdi Kristóf Zsolt

Fekvő gyógyintézeti hospice osztályon végzett mentálhigiénikusi, gyásztanácsadói, illetve koordinátori munkám során számos olyan, empirikus módon tapasztalható jelenségre lettem figyelmes, mely annak átgondolására késztetett, hogyan tudnánk hatékonyabban működni a jövőben, vagyis végső soron, hogyan tudnánk minél inkább hozzájárulni ahhoz, hogy még több rászoruló beteg - és családja - juthasson hozzá megfelelő időben a hospice ellátáshoz. A fejleszhető pontok egyrészt az életvégi helyzetekben tapasztalható lélektani krízisállapotokkal vannak összefüggésben, másrészt azzal, hogy a betegek milyen úton jutnak hozzá ehhez a speciális szakellátási formához. Bár e két nagy témakörből az első pszichológiai természetű, míg a második szervezési kérdéseket taglal, mégis szoros összefüggés van a kettő között. Munkám célja egyrészt annak bemutatása, hogyan függ össze a fentiekben jelzett két terület a hospice ellátásban végzett tevékenységem során és milyen nehézségeket okoznak a betegellátásban a különböző pszichológiai jelenségek, illetve az ismeretek hiányai, valamint a téves meggyőződések. Másrészt, főállású munkahelyem honlapjának – a Hospice-Palliatív Osztályra vonatkozó oldala – fejlesztésével célozom a magasabb szintű információáramlás elősegítését, az előjegyzési rendszer digitalizálását, illetve olyan – laikusok számára készült – tudásbázis kialakítását, ami hatékony segítséget és a gyakorlatban is alkalmazható kapaszkodókat tud nyújtani az érintetteknek ebben a rendkívül megterhelő, érzékeny élethelyzetben. Dolgozatomban – a vonatkozó elméleti háttér ismertetésénél túl – a teljes projekt folyamat felépítését kívánom bemutatni a tervezéstől a megvalósításig, illetve az elért eredményekig. Az előjegyzési rendszer digitalizációját adatbázis alapúra tervezem. Projekt megvalósításával szándékom, hogy a társadalmi tudat- és szemléletformálás, valamint a digitalizáció segítségével tegyek a szolgáltatás minőségének javításáért és az érintettek elégedettségének növeléséért.

Kulcsszavak: hospice, szemléletformálás, ismeretterjesztés, digitalizáció, hatékonyságnövelés

A COVID-19 járvány ápolókra gyakorolt hatása

Szerző: Boros-Palkó Mária

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat

Témavezető: Barth Anita

Bevezetés: Az egészségügyi szakembereknek a munkájuk során számos stresszorral kell szembenézniük. A Covid-19 pandémia pszichésen és mentálisan fokozottabban terhelte meg az ápolókat.

Célkitűzés: Kutatásom célja volt felmérni, hogy az ápolók életét miképpen befolyásolta a koronavírus járvány. Milyennek ítélték meg a járvány alatti munkát, hogyan kezelték a stresszhelyzetet. Kaptak-e segítséget a nehéz helyzetek feldolgozásban. Érdekelt továbbá, hogy így visszagondolva 2 év távlatában, hogyan látják ezt az időszakot.

Anyag és módszer: Kutatásom során kvalitatív kutatási módszert alkalmaztam. 23 ápolóval készítettem interjút, akik aktívan részt vettek a koronavírussal fertőzött betegek ellátásában valamelyik magyarországi kórházban. 2022. október és november hónapjaiban félig strukturált interjú került alkalmazásra annak érdekében, hogy tapasztalataikat és azokhoz fűződő érzéseiket is rögzíteni tudjam.

Eredmények: Kutatásom eredményei alapján elmondható, hogy az ápolókat lelkileg és mentálisan is jelentősen érintette a pandémia. A legsúlyosabb stressztényező volt számukra a magas halálozási arányszám, a tehetetlenség, a védőruha viselése. A team munka fontosságát előtérbe helyezték, ami segítette őket a nehéz helyzetek feldolgozásában. A sokszor már traumatikus helyzetek elviselése ellenére nagyon alacsony számban merült fel bennük a pályaelhagyás gondolata és szakember általi segítséget nem igazán vettek igénybe. Legfőképp a családtagokra és kollégákra támaszkodtak.

Következtetések: Az egészségügyben dolgozók lelki egészségvédelmére nagyobb hangsúlyt kellene fektetni. Pszichológusok, mentálhigiénés szakemberek által javasolt stresszkezelési technikák megtanítása az érintettekkel. Kiemelt feladat a különböző programok létrehozása és propagálása.

Kulcsszavak: ápoló, COVID-19, pandémia, stressz, lelki egészségvédelem

Szimulációs oktatás tapasztalatai az ápolóképzésben

Szerző: Csath Anikó

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat

Témavezető: Barth Anita

Bevezetés: A szimulációs gyakorlatok létjogosultsága az egészségügyi felsőoktatásban megkérdőjelezhetetlen. A Debreceni Egyetem Egészségtudományi Karán a medikusképzés mellett az ápolóképzésben részt vevő hallgatók számára is elérhetővé váltak a magas hűségű szimulátorokkal történő gyakorlatok.

Célkitűzés: Kutatásom célja az volt, hogy felmérjem a Debreceni Egyetem Egészségtudományi karán tanuló ápolóhallgatók szimulációs gyakorlattal kapcsolatos tapasztalatát.

Anyag és módszer A karon, 2022 őszén szerveztünk pilot jelleggel szimulációs gyakorlatot. A vizsgálatban résztvevő ápoló hallgatók mindegyike III. éves, nappali tagozatos hallgató volt. Az interjú felvételére a szimulációs gyakorlat után került sor. Az interjúvázat kérdései négy kérdés csoportot tartalmaztak. Az elemzés során elsődlegesen a kategorizációt alkalmaztam, tehát kérdés csoportonként elemeztem az egyes kérdésekre adott válaszokat.

Eredmények: Az interjú kérdéseinek elemzésével kapott eredmények alapján elmondható, hogy a hallgatók pozitív tapasztalatokról számoltak be. A szimulációs módszert hasznosnak vélték a képzésükben. Kiemelték a biztonságos környezet jelentőségét, és azt, hogy a szimuláció során átélhetnek és biztonságosan tevékenykedhetnek olyan ritka klinikai helyzetekben, amelyben a valós klinikai gyakorlat során nincs részük.

Következtetések: A szimulációs oktatás nagyobb körben történő alkalmazása, a hallgatók számára nagyobb számú szimulációs gyakorlat biztosítása jó irányban befolyásolja a hallgatók gyakorlati képességét. A hagyományos és modern oktatási módszerek alkalmazására szükség van a hallgatók nyitottak és együttműködőek.

Kulcsszavak: szimulációs oktatás, hallgatói tapasztalatok, magas hűségű szimulátor

A szimulációs oktatás múltja, jelene, jövője az ápolóképzésben

Szerző: Goóz-Kovács Renáta

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Ápolás és Betegellátás Alapszak, Ápoló szakirány, IV. évfolyam, levelező tagozat

Témavezető: Barth Anita

Bevezetés: A biztonságos betegellátás és a működőképes egészségügyi intézményrendszer egyik alappillére az egészségügyi szakemberek megfelelő oktatása, képzése.

Célkitűzés: A kutatás célja, hogy ismertessem a szimulációs oktatás eredetét, hogy hogyan is forrta ki magát ez a módszertan. Napjainkban nemzetközi és hazai viszonylatokban, hogyan épül be az oktatási rendszerbe az egészségügyi szakemberek képzésén, illetve hogyan is alkalmazzák a szimulációs oktatás gyakorlatát. A hallgatók hogyan viszonyulnak e oktatási stratégiához és milyen újításokra számíthatunk.

Anyag és módszer: Kutatásom módszereként a tudományos forráskutatást választottam, elsősorban a témával kapcsolatos legjelentősebb forrásokat tekintettem át, illetve a célom elérése érdekében már elvégzett kísérleteket vizsgáltam, elemeztem.

Eredmények: A szimuláció módszertana az egészségügyi képzéseken több évszázados múltra tekint vissza, ugyanakkor nemzetközi viszonylatban a 21. században kezdte meg valódi térnyerését. Annak érdekében, hogy sikeres legyen a szimulációs oktatás szükség volt a tanulási módszerek korszerűsítésére, formálására is. A világjárvány felgyorsította a fejlesztési folyamatokat és bebizonyosodott, hogy a következő állomása az oktatásnak a virtuális valóság alkalmazása lesz. Hazánkban országos szintű fejlesztés 2006-ban kezdődött meg.

Következtetések: Az egészségügyi szakemberek képzésének újítása szükséges és időszerű volt. A szimulációs oktatás maradandó értékű tanulási-tanítási stratégia a folyamatosan változó ápolóképzés támogatására és optimalizálásra. A szimulációs oktatás bevezetése az eddigi legjobb módszernek bizonyult annak tekintetében, hogy az elméleti oktatás és valódi klinikai gyakorlat közötti szakadékot áthidalják.

Kulcsszavak: ápolóképzés, szimulációs oktatás, magas hűségű szimulátor

Egészségturizmus magatartás és szokások a fiatalok körében

Szerző: Kerekes Nikoletta

Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi szervező alapszak, II. évfolyam

Témavezető: Dr. Szakál Zoltán

Különösen fontosnak tartom a fiatalok egészségtudatos gondolkodásának kialakítását és tanítását. Már fiatal korban megjelennek különböző tünetek, de önmagában a prevenció is fontos, illetve, hogy a fiatalok tisztába legyenek a magyar és nemzetközi egészségturisztikai kínálattal, annak hatékonyságával.

Tanulmányomban a magyar 20-35 éves fogyasztók egészségturizmus viselkedését és szokásait vizsgáltam. A TDK munka elején rögzítem, hogy mi a különbség a wellnessturizmus és a gyógyturizmus között, azaz definiálom az alapfogalmakat. A szakirodalmi feldolgozás során és a kutatás közben megállapítottam, hogy vannak olyan területek, amelyeket nem, vagy nem alaposan vizsgáltak mások. Ezeket feltérképezve és kiválasztva néhány fontos hipotézist, indítottam a kutatást. Saját készítésű kérdőívvel, 115 értékelhető mintaelemszámmal, országosan tanulmányoztam online és személyes felmérés formájában, hogy az emberek, legfőképpen a 20-35 éves korosztály mennyire van tisztában az egészségturizmussal, és hogy milyen tapasztalatot szereztek azok, akik már próbáltak ki valamilyen egészségturisztikai szolgáltatást. A felmérés segítségével részletesebben meg tudtam vizsgálni, az iskolázottság hatással van-e az egészségturizmus ismeretségére, és hogy az emberek mennyit hajlandóak fizetni egészségük érdekében. A felmérésben megmutatkozik az is, hogy azok a fiatalok, akik igénybe vettek bármilyen egészségturisztikai szolgáltatást, nemcsak az egészségük megtartása, vagy javulása érdekében éltek a lehetőséggel, hanem azért is, hogy kikapcsolódhassanak, és társaságban lehessenek. A vizsgált fiatal generáció már teljesen máshogyan gondolkodik és alakít ki attitűdöt, ez nincs másként az egészséghez és a turizmushoz kapcsolódóan. Kutatásomban elemzésre kerül a vizsgált szegmens általános jellemzése is, elsősorban szekunder forrásokra hivatkozva. Hipotézéseim: A vizsgált célcsoportra jellemző, hogy nem ismerik a gyógyhatásokat, és hogy azokat hol lehet elérni. A szegmens nem jár rendszeresen gyógyturisztikai helyekre és kezelésekre.

Úgy gondolom, hogy az egészségturisztikát a fiatal korban azért is érdemes megismertetni, hogy későbbi éveiben tudja, hogy természetes gyógymód is van betegségére gyógyítására, vagy enyhítésére. Másrészt, napjainkban egyre több egészségre káros tényező érik a 20-35 éves korosztályt is (például holisztikus problémák, általános stressz, allergiás tünetek, asztma, sport sérülések, balesetek, stb.). Az eredmények tükrében megállapítható, hogy nagyon sok kommunikációs és edukációs feladat van a fiatalok egészségtudatosságának fejlesztése kapcsán. Az egészségturizmus kiemelten fontos Magyarországon, kiváló minőségű és széles palettájú kínálattal rendelkezünk, amelyet meg kell ismertetni a fogyasztókkal.

Szegregátumokban élő roma nők társadalmi mobilitására ható tényezők – egy kutatás eredményei

Szerző: Németh Adrienn

*Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Szociális munka alapszak, IV. évfolyam,
duális képzés*

Témavezető: Dr. habil. Szoboszlai Katalin

Magyarország szegregált területein élő emberek tanulása és ezzel összefüggésben foglalkoztatási lehetőségei meglehetősen kedvezőtlenek. A szegregátumokban élő roma nők, nemi szerepük miatt különösen nehéz helyzetben vannak, ha a tanulásukat és munkavállalásukat vizsgáljuk. A roma nők jellemzően fiatal életkorban vállalnak gyermeket, emiatt a tanulásaikat rendszerint abbahagyják, és felnőtt életükben sem tartják fontosnak a tanulást. A gyerekek nevelése és a mindennapi gondok okai és egyben magyarázatai is lehetnek ennek. Egy kutatás keretében lehetőségem volt interjúkat készíteni roma nőkkel két szegregátumban. A vizsgálatban különböző eredményekre jutottam a tanulást és a munkavállalást tekintve. Kíváncsi voltam arra is, hogy a gyermekeikre mennyire voltak hatással szüleik tanulmányi eredményei.

Célom, hogy fény derüljön arra, hogy a szegregátumokban élő roma asszonyok és gyermekeik tanulására hogyan hatott a környezet, ahol élnek. Mi a különbség a két szegregátumban élő nők és gyermekeinek tanulmányait tekintve?

Kutatási módszer: Kvalitatív kutatási módszerek közül az interjút alkalmaztam. A félig strukturált interjúkhoz az alanyok hólabda technika alkalmazásával kerültek kiválasztásra. Az elemzés során tartalom elemző módszert használtam.

Eredmények: A hodászi roma asszonyok gyermekei esetében megfigyelhető a társadalmi mobilitás. Az egyház támogatása következtében az itt élő roma nők képezték magukat. Többen végeztek tanfolyamokat az általános iskola elvégzése után már felnőttként, családanyaként. Tudatosult bennük, hogy a tanulás kiutat jelent a szegénységből, hiszen rendszeres munkajövedelem birtokában életszínvonalbeli változásokat érhetnek el, ezért sokan gyermekeik taníttatására is odafigyeltek. Ezzel szemben a Huszár lakótelepen élő nők egyrészt motiváló támogatás hiányában, másrészt egyéb nehezítő körülmények miatt jellemzően nem tanultak tovább.

Következtetések: Egy támogató környezet, közösség szemléletformálása következtében emberek élete indulhat változásnak, mint ahogy ez megmutatkozik a hodászi roma asszonyok életében is.

Családon belüli erőszak megelőzése

Szerző: Varga Debóra

*Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi Gondozás és Prevenció
Alapszak, védőnő szakirány, IV. évfolyam*

Témavezető: Dr. Fábíán Gergely

A bántalmazás szó hallatán sokaknak a fizikai erőszak jut eszébe, holott ez ennél egy sokkal összetettebb probléma. Több formája létezik, ilyen például az érzelmi bántalmazás, ami az egész folyamat alapja. Ez az a szakasz, ami felismerhetőségéből adódóan, sokat javíthat a nők és gyerekek életén is. A prevenció lényege, megtalálni azt a pontot, ahol még megelőzhető egy, a társadalomra káros hatással bíró állapot. Ez a határ lehetne az a korcsoport, aki még nem volt tartós kapcsolatban és családalapítás előtt áll. Éppen ezért, a kutatásom célja, felmérni a serdülőkorú lányok párkapcsolatának minőségét, elképzelését a bántalmazásról és érdeklődésüket a téma iránt. Rá szeretnék világítani arra, hogy ha megfelelő tájékoztatást kapnak, akkor kevesebben válnak később áldozatokká. A felmérés a Mátészalkai Esze Tamás Gimnáziumban zajlott, kérdőíves formában, amelyet 110 gimnazista lány töltött ki, anonim módon. Amikor a felmérés zajlott (2022. 04. 12. és 13-án) 28,2 %-uknak volt éppen párkapcsolata. A megkérdezettek 40,90%-a vetne véget gondolkodás nélkül a kapcsolatának, ha bántalmazásra utaló jeleket tapasztalna. Ugyanezen lányok 47,6%-a gondolja azt, hogy nem változtathat, vagy teheti jobbá a párját/kapcsolatát. Azok, akik a „nem tennék ilyet, hiszen szeretem” válaszlehetőséget jelölték, egyöntetűen azt válaszolták, hogy jobbá tehetik a párjukat és kapcsolatukat. A válaszadók csupán 1,8%-a nem mutat érdeklődést a korosztályának tájékoztatása iránt. Tehát a lányok nagy többsége szükségesnek érzi, hogy halljon részletesebben erről a témáról. Ezt a feladatot pedig az iskolavédőnő tudja a leghatékonyabban elvégezni.

Kulcsszavak: érzelmi bántalmazás, prevenció, serdülőkorú lányok, párkapcsolat, iskolavédőnő

Intézményi egészségvédelem a Sapientia EMTE-n

Szerző: Székely Johanna

*Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi politikák és szolgáltatások szak,
III. évfolyam*

Témavezető: Dr. Sántha Ágnes

Bevezetés: Az iskolákban és egyetemeken fokozott a fertőző betegségek terjedésének veszélye, sok helyről jönnek, és kisebb terekben vannak összezsúfolva. A krónikus betegségek ezen intézményekben fokozottan kialakulhatnak az ülő életmód és a hosszú napirend miatt, illetve a nem megfelelő táplálkozási lehetőségek/szokások miatt. Fontos, hogy az intézmények odafigyeljenek és óvintézkedéseket tegyenek az egészség megőrzésére.

Kutatási cél: A kutatásom célja, hogy felmérjem, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudomány Egyetem Marosvásárhelyi Kara milyen intézkedéseket tesz az egészség védelmében és milyen módon lehetne még fejleszteni a jelenlegi módszereken. Kíváncsi vagyok a hallgatók és dolgozók elvárásaira is az intézményi egészségvédelem terén.

Kutatási módszer: Egy saját készítésű kérdőívvel fogok kutatást végezni. Céлом felmérni a jelenlegi helyzetet és azt, hogy a hallgatók és az egyetemen dolgozók milyen problémákat látnak, illetve szerintük mivel lehetne még javítani az intézményi egészségvédelmet, továbbá milyen elvárásokkal rendelkeznek az egyetem felé az egészségvédelem kapcsán. A kérdőívem kitöltésében legalább 250-300 hallgatóra és 50-60 dolgozóra számítok.

Következtetések: Az egészséges életmód támogatása az intézményi kultúra része. A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem hallgatói és dolgozói számára az intézményi egészségvédelem fontos elvárás.

Az egészséges táplálkozással kapcsolatos ismeretek és szokások a Sapientia EMTE hallgatói körében

Szerző: Toós Kinga

Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Közegészségügyi szolgáltatások és politikák szak, III. évfolyam

Témavezető: Dr. Lukács-Márton Réka

Bevezető: Az egyetemisták körében megfigyelhető, hogy egészségtelenül étkeznek, kevés hasznos tápanyagot visznek be a nap folyamán és káros szerek használata gyakori.

Kutatási cél: A jelen kutatás célja a marosvásárhelyi Sapientia egyetem hallgatóinak (19-24 évesek) az egészséges táplálkozással kapcsolatos szokásainak és ismereteinek a feltérképezése. Fontos az, hogy fiatal felnőttkorban elsajátítsák a helyes szokásokat és alkalmazzák is azokat a mindennapokban. A kutatás végén kapott eredmények alapján feltérképezhető lesz az, hogy hol keresendők a hibák az egészséges táplálkozás terén, és melyek azok a tényezők, amelyek gátolják ezt.

Kutatási módszerek: Saját készítésű, standardizált, nyitott kérdésekből álló kérdőívet használtam, melynek kitöltése névtelen és önkitöltős. A kérdőív 23 kérdésből áll, amelyben a kérdések arra vonatkoznak, hogy milyen mennyiségben, milyen fajta ételleket fogyaszt el egy egyetemi hallgató. A kérdőív kitöltése online platformon történik. A kérdésekre adott válaszokat az SPSS statisztikai program segítségével fogom elemezni.

Következtetések: A kutatásom által megismerhetjük az egyetemisták táplálkozási szokásait, azt, hogy mennyire egészséges vagy épp káros az egészségükre. Megtudhatjuk, hogy milyen mennyiségben, milyen gyakran, milyen ételleket fogyasztanak és azt, hogy ezek mellett van-e bármilyen függőségük: alkohol, nikotin, drog vagy valamilyen betegség, ami meggátolja őket az egészséges életvitelben. Ezek által remélem, hogy sokak számára ösztönző lesz az eredmény és elindulnak az egészséges táplálkozás irányába.

A mentőellátásban dolgozók egészségi állapotának helyzete az Észak-Magyarországi régióban

Szerző: Molnár Viktória

NYSZC Zay Anna Technikum és Kollégium, Nyíregyháza, 2/14.b. osztályos 5 0913 03 11 mentőápoló szakos tanuló

Témavezető: Papp Miklósné, Illés Iлона

Az egészségügyi dolgozók körében jelenleg munkaerőhiány tapasztalható, hiába a statisztikai adatok mást mutatnak (KSH adat: 2010-ben 96 373,4 betöltött állás, 2021-ben 101 648,6 fő) amelyet a mögöttünk lévő járványhelyzet igen nagymértékben befolyásolt.

Az ő egészségükkel, az arra hatást gyakorló munkakörülményekkel kevesebbet foglalkozott a rendszer. A segítő szakmákban dolgozók, különösen a prae-hospitalis ellátásban dolgozók hatványozottabban voltak és vannak kitéve káros fizikai és mentális kockázatoknak. Feltételezhető, hogy ez által kedvezőtlen egészségi állapot jellemzi őket, és gyakoribb náluk a pszichoszomatikus tünetek előfordulása.

Kutatásom célja volt felmérni az Észak-Alföldi régió prae-hospitalis rendszerében dolgozók életminőségére ható: a munkaköri feladatokból, munkakörnyezetből és munkaszervezésből (több műszakos munkarend) származó terheléseket, felmérni a terhelésekből következő egészségi állapotot, valamint felmérni a terhelések az életminőségre és munkavégzésre gyakorolt hatását.

A felméréshez kérdőíves módszert alkalmaztam, melyet online formában juttattam el az érintett régió három megyéjének Mentőszolgálatához. A kérdőívem megosztásához az Országos Mentőszolgálatának engedélyezési eljárása volt szükséges, mely elektronikus és írásos formában történt az OMSZ orvosigazgatója és adatvédelmi megbízottja jóvoltából.

A kérdőívem csak zárt kérdéseket tartalmazott és a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Hajdú-Bihar megye és Jász-Nagykun-Szolnok megyei mentőállomásokra küldtem ki. A kitöltésre két hét állt rendelkezésre.

Kutatásomból megállapítható, hogy a mentőellátásban dolgozók nagyrésze saját megítélése alapján kedvezőnek ítéli meg egészségtudatos magatartását, noha a káros szenvedélyek és élvezeti szerek vonatkozásában megfigyelhető, hogy 37%-uk dohányzik a válaszadó kollégáknak, és 87%-ban fogyasztanak kávé és kapuccinót rendszeresen. Az energiatartalék kevesebben fogyasztják, mint gondoltam.

Pozitív eredmény azonban, hogy rendszeresen járnak szűrővizsgálatokra. Saját megítélésük alapján is a válaszadók egészségi állapotára jellemző a túlhajszoltság, mely a stresszből ered, nagyon megterhelőnek érzik munkájukat fizikális és mentálisan egyaránt.

A mentődolgozókat érintő egészségi állapot javítása érdekében magasabb fokú gondoskodásra, pl. gyakoribb szűrővizsgálatok, a munkahelyi körülmények javítása, a rekreációs lehetőségek bővítésére és egyéb mellett főállású pszichológusok alkalmazására lenne szükség.

Kulcsszavak: prae-hospitalis ellátás, mentőellátás, egészségi állapot

Az alsóvégtagi érbetegségek előfordulása és megelőzése cukorbetegéknél

Szerző: Mosolygó Georgina

*NYSZC Zay Anna Technikum és Kollégium, Nyíregyháza, 11.c. osztályos 5 0913 03 04
Gyakorló ápoló szakos tanuló*

Témavezető: Illés Iлона

A diabetes mellitus a XX. század egyik legjelentősebb problémájává nőtte ki magát és előkelő helyet foglal el a nem fertőző un. civilizációs betegségek sorában. A nyugati életstílus feltartóztathatatlan terjedése a cukorbetegség népbetegséggé válásához vezetett az egész világon. Sajnos a cukorbetegség diagnosztizálása sokszor csak akkor történik meg, amikor a betegség már valamilyen problémát okoz a páciens számára (hideg kéz vagy láb, látásromlás, nehéz sebgyógyulás stb.).

A diagnosztizált cukorbetegek felének legalább egy vagy több szövődménybetegsége is van és ez gyakran csak akkor derül ki, amikor a betegség már egy késői fázisba jutott. A 2-s típusú diabeteses betegek fele a diabetes diagnózisának időpontjában már idült érszövődménnyel rendelkezik.

Kérdőíves kutatást végeztem 2022. októberben, melyet egy internetes közösségi oldalon osztottam meg speciális diabeteses betegekből álló csoportban.

A kérdőívet a csoport adminisztrátora (aki diabetológiai profilú szakterületen dolgozó, podiáter végzettségű szakember) engedélyeztetett, az Ő közreműködésével került közzétételre.

A kutatás célja az volt, hogy a válaszadóktól a cukorbetegség okozta alsó végtagi érszövődmények előfordulásával kapcsolatosan nyerjek információkat. A válaszadó betegek közel fele tablettás kezelésben részesül, közel negyede inzulint ad, míg kicsit több mint negyede esetében a kettő kombinációja volt szükséges.

A gyógyszeres és diétás előírások pontos betartására vonatkozóan az figyelhető meg, hogy gyógyszeres kezelés esetében pontosabban betartják az előírtakat, míg a diétában kissé megengedőbbek önmagukkal. Az is egyértelműen pozitív eredménynek ítéltető, hogy a gondozáson való megjelenést pontosan betartják.

A diabeteses betegek esetében több mint fele tapasztalt érrendszeri szövődményeket és a legtöbben az alsóvégtagi érszövődményt tapasztalják. Az alsóvégtag érszövődményeivel kapcsolatosan a nehezen gyógyuló sebeket említették és volt olyan eset is amikor sajnos végtagamputációra került sor. Podiáter szakember segítségét azonban kevesen vették igénybe.

A válaszadók többsége igyekszik az önmenedzseléssel preventív szemléletet gyakorolni.

Mindenképpen a megelőzésre kell a hangsúlyt fektetni. A szénhidrátanyagcsere beállítása, normotartományban tartása, rendszeres diabetológiai- és angiológiai ellenőrzés, rögtön a kezdettől az alsóvégtag tüneteinek elváltozásainak kezelése, az időbeni podiátriai gondozás és a pontos, precíz betegoktatás elengedhetetlen a betegek érrendszeri szövődményeinek kivédéséhez. A podiáter munkáját minél szélesebb körben meg kell ismertetni a betegekkel is.

Kulcsszavak: cukorbetegség, diabetes mellitus, érszövődmények, angiopathia, podiáter